

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Informovanost nevolněných starostů obcí v regionu Havlíčkobrodsko v ochraně obyvatelstva

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **OCHRANA OBYVATELSTVA**

Autor: Iveta Gryčová

Vedoucí práce: Ing. Libor Líbal

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „*Informovanost neuvolněných starostů obcí v regionu Havlíčkobrodsko v ochraně obyvatelstva*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 3. května 2017

.....

Iveta Gryčová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce Ing. Liboru Líbalovi za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat jednotlivým osloveným starostům za jejich vstřícnost a spolupráci ve vyplňování dotazníků.

Informovanost neuvolněných starostů obcí v regionu Havlíčkovobrodsko v ochraně obyvatelstva

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce bylo posoudit informovanost neuvolněných starostů v oblasti ochrany obyvatelstva v regionu Havlíčkovobrodsko. V teoretické části bakalářské práce byly rozebrány příslušné zákony, další právní předpisy, odborná literatura a jiné informační zdroje z oblasti ochrany obyvatelstva. Jsou zde rozebírány jednotlivé oblasti ochrany obyvatelstva, jako například varování a informování obyvatelstva, evakuace, ukrytí nebo nouzové přežití obyvatelstva. Další probíranou oblastí je povodňová ochrana, která je v havlíčkovobrodském regionu stále aktuální. Pro praktickou část této bakalářské práce byl zvolen kvalitativní výzkum, tedy dotazníkového šetření.

Pro zodpovězení výzkumné otázky „*Jaká je informovanost neuvolněných starostů obcí v regionu Havlíčkovobrodsko v ochraně obyvatelstva?*“ bylo realizováno dotazníkové šetření. V rámci toho byl vytvořen dotazník, který byl následně rozdělán mezi jednotlivé neuvolněné starosty. Dotazník byl rozdělán na dvě základní části – oblast ochrany obyvatelstva a oblast povodňové ochrany. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 78 % dotazovaných starostů. Výsledky dotazníkového šetření byly vyhodnoceny a graficky zpracovány. Z celkových výsledků vyplývá, že informovanost neuvolněných starostů v regionu Havlíčkovobrodsko dosahuje 33 %. Tímto výzkumem bylo prokázáno, že starostové mají velmi nízkou znalost v této oblasti. Znalost neuvolněných starostů v oblasti ochrany obyvatelstva není dostatečná a poukazuje na nutnost zaměřit se na zlepšení informovanosti starostů v dané problematice.

Klíčová slova

Obec, neuvolněný starosta obce, mimořádná událost, ochrana obyvatelstva, povodňová ochrana

The knowledge of unreleased mayors municipalities to protect of the population in the region Havlíčkovobrodsko

Abstract

The aim of this bachelor thesis was to judge the awareness raising of unreleased mayors municipalities to protect of the population in the region Havlíčkovobrodsko. The laws, the next law regulations, the professional literature and the next information resources were analysed in theoretical part this bachelor thesis. There were analysed particular parts to protect of the population. There were for examples warning and information of the population, evacuation, hiding or emergency survival of the population. The next discussed part is flood protection. This is hot in this time. I chose the quality research for the practical part.

The answer the research question „*Which is the knowledge of unreleased mayors municipalities to protect of the population in the region Havlíčkovobrodsko?*“ a questionnaire study has been conducted. Because of the research question I created a questionnaire. This questionnaire was distributed among unreleased mayors. This questionnaire was divided into two parts. The first part was to protect of the population and the second part was the flood protection. The questionnaire study was completed by 78 % of the respondents. The results of the questionnaire study were evaluated and graphically processed. The results say that the knowledge of unreleased mayors municipalities in the region Havlíčkovobrodsko is 33 %. This research has proven to low awareness raising of mayors to protect of the population. Because it is low awareness raising of unreleased mayors, it is important to focus on improvement to awareness raising of of unreleased mayors municipalities in this problems.

Keywords

Municipality, unreleased mayor municipality, extraordinary event, protect of the population, flood protection

Obsah

1 Teoretická část	8
1.1 Základní informace o obcích	8
1.2 Ochrana obyvatelstva.....	9
1.2.1 Úkoly orgánů obce	11
1.2.2 Informování obyvatelstva.....	12
1.2.3 Varování a vyrozumění	13
1.2.4 Kolektivní a individuální ochrana	15
1.2.5 Evakuace obyvatelstva	16
1.2.6 Nouzové přežití obyvatelstva	18
1.3 Ochrana před povodněmi.....	20
1.3.1 Preventivní ochrana před povodněmi.....	22
1.3.2 Povodňové orgány obce	23
1.3.3 Povodňové plány	24
1.4 Požární ochrana.....	25
1.4.1 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce.....	25
1.5 Financování obcí v ochraně obyvatelstva	25
2 Cíl práce a výzkumná otázka	27
2.1 Cíl práce	27
2.2 Výzkumná otázka.....	27
3 Operacionalizace.....	28
4 Metodika	29
5 Výsledky	30
5.1 Výsledky dotazníkového šetření pomocí grafů.....	30
5.1.1 Blok 1 Ochrana obyvatelstva	31
5.1.2 Blok 2 Povodňová ochrana	40
6 Diskuze	49
7 Závěr	53
8 Seznam použitých zdrojů.....	54
9 Přílohy.....	58

10 Seznam obrázků a tabulek	63
11 Seznam zkratek	64

1 Teoretická část

Obsah teoretické části této bakalářské práce je zaměřena na rozbor právních norem několika zákonů. Prvním rozebíraným zákonem je zákon o obcích, který vymezuje základní pojmy v souvislosti s obcí. Nejdůležitějším rozebíraným zákonem je zákon o integrovaném záchranném systému a s ním související právní předpisy. Tento zákon vymezuje práva a povinnosti starostů obcí a obecních úřadů v rámci ochrany obyvatelstva. V neposlední řadě se zaměříme na ochranu před povodněmi, kde starosta obce a obecní úřad plní další nezbytné úkoly zabývající se touto problematikou.

1.1 Základní informace o obcích

Výchozí právní dokument, zabývající se obcemi jako takovými, je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. V tomto zákoně je hovořeno o těchto následujících pojmech:

Obec

Obec je základní, územní a samosprávné společenství občanů, tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec, jako veřejnoprávní korporace, má vlastní majetek, v právních vztazích vystupuje svým jménem, a také nese zodpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Dále obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Starosta obce

Starosta obce reprezentuje obec v jejích rozhodnutích a zastupuje ji ve svých zájmech navenek. Je volen spolu s místostarostou z řad členů zastupitelstva již při první schůzi zasedání zastupitelstva obce. Mezi jeho pravomoci spadá výkon státní správy v přenesené působnosti, kterými je obec pověřena na základě právních předpisů.

Starosta obce má pravomoci jako každý člen zastupitelstva. Mimo tyto povinnosti se dále zabývá těmito úkony (Horzinková, Novotný, 2008):

- odpovídá za včasné přezkoumání hospodaření obce za předchozí kalendářní rok;
- odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce;
- zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány obce;
- rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených radou obce;
- může po Policii ČR požadovat spolupráci při zabezpečování veřejného pořádku

- v obci;
- je předsedou povodňové komise;
- je oprávněn nařídit prověřovací cvičení jednotek požární ochrany.

Obecní úřad

Obecní úřad je orgánem obce, který je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem obecního úřadu a zaměstnanci obce zařazenými do obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta obce. Obecní úřad sídlí na území obce. Obecní úřad se může členit na odbory a oddělení podle rozhodnutí rady obce. V samostatné působnosti plní obecní úřad úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce a rada obce, dále pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. V přenesené působnosti obecní úřad vykonává státní správu s výjimkou věcí, které spadají do působnosti zastupitelstva obce nebo rady obce. (zákon č. 128/2000 Sb.)

Přenesená působnost

Obce vykonávají činnosti státní správy v přenesené působnosti, kdy samotným obcím je přenesena rozdílná míra státní správy. Při plnění přenesené působnosti se orgány obce řídí právním řádem, ale i usnesením vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Výkon přenesené působnosti je právem, ale zároveň i povinností obce, musí být také řádně zabezpečen. Za výkon státní správy v přenesené působnosti obec odpovídá státu. (zákon č. 128/2000 Sb.)

Území obce

Územím obce se rozumí území, které je vymezeno jedním nebo více katastrálními územími. Zpravidla je tvořena navzájem sousedícím katastrálním územím, ovšem existují obce, jejichž území souvislé není. (zákon č. 128/2000 Sb.)

1.2 Ochrana obyvatelstva

Základním dokumentem ochrany obyvatelstva je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému (dále zákon o IZS), jímž je ochrana obyvatelstva definovaná jako plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení života, zdraví a majetku obyvatel. Tato definice vychází z pojmu civilní ochrany uváděná v souladu s článkem 61 Dodatkového protokolu I k Ženevským úmluvám jako plnění humanitárních úkolů

s cílem chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, pomoci mu odstranit účinky nepřátelských akcí a pohrom, a vytvořit nezbytné podmínky pro přežití. Výklad ochrany obyvatelstva není ovšem jednotný. V některých zemích, nemajících systém krizového řízení, je termín ochrana obyvatelstva využíván jako systém nevojenské ochrany, tj. ochrana vnitřní bezpečnosti a ekonomiky (Mika et al., 2012).

Zákon o IZS dále poukazuje na tyto následující pojmy, které jsou v ochraně obyvatelstva důležité:

Integrovaný záchranný systém (dále IZS) je koordinovaný postup složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací při těchto událostech.

Mimořádná událost (dále MU) je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek a životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Záchranné práce jsou činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.

Likvidační práce jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Věcná pomoc je poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. O věcné pomoci lze hovořit také jako o pomoci poskytnuté dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce.

Osobní pomoc je činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. O osobní pomoci lze hovořit také jako o pomoci poskytnuté dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce.

(zákon č. 239/2000 Sb.)

1.2.1 Úkoly orgánů obce

V souvislosti s řešením mimořádných událostí má obecní úřad podle zákona o IZS na starosti přípravu obce na mimořádné události, podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací, a také zajišťuje ochranu obyvatelstva. V rámci obce jde především o varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím, podílí se také na zajištění nouzového přežití obyvatel obce. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015) Zákon v této souvislosti ukládá úkoly zejména obecnímu úřadu a starostovi obce. Tuto činnost vykonávají zmíněné orgány jako výkon státní správy v přenesené působnosti. (Šenovský et al., 2007)

Obecní úřad má na základě zákona o IZS při výkonu státní správy za účelem provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva řadu povinností. Na rozdíl od krajských úřadů nebo obecních úřadů obcí s rozšířenou působností nejsou tyto úkoly plněny v rámci hasičského záchranného sboru kraje. (Šenovský et al., 2007)

Příprava obce na mimořádné události

Úkoly, které jsou plněny orgány obce jako prevence a příprava na mimořádné události, jsou uvedeny v zákoně o IZS. Obecní úřad při přípravě na MU poskytuje podklady a informace hasičskému záchrannému sboru kraje (dále HZS kraje), které jsou potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje, popř. vnějšího havarijního plánu. Mezi tyto informace spadají geografické, demografické a klimatické podklady o území obce. Další informací jsou podklady plánů konkrétních činností, kdy se jedná především o zajištění varování a poskytování tísňových linek, evakuaci, ukrytí osob před hrozícím nebezpečím a zajištění nouzového přežití obyvatel obce. Dále se předkládají písemné doklady sjednané starostou obce s právníckými osobami (dále PO), fyzickými osobami (dále FO) a podnikajícími fyzickými osobami (dále PFO) o způsobu a rozsahu osobní nebo věcné pomoci pro případné provádění záchranných a likvidačních prací. Další informace se zabývají možností poskytnutí plánované pomoci na vyžádání, kdy má obec povinnost poskytnout tuto pomoc v mezích své působnosti. Nesmí ovšem vážně ohrozit plnění vlastních a závažnějších úkolů. Tato pomoc je zahrnutá do Poplachového plánu kraje. (Příručka pro školení starostů, 2015)

Obecní úřad seznamuje právnícké a fyzické osoby na území obce s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a ochranou

obyvatelstva. Při plnění tohoto úkolu obecní úřad vychází z analýzy možného ohrožení a k tomu využívá především odborníky z HZS kraje. (Příručka pro školení starostů, 2015)

Řešení mimořádných událostí

Zákon o IZS udává orgánům obce povinnost podílet se na provádění záchranných a likvidačních prací spolu se složkami IZS. Starosta obce je podle tohoto zákona oprávněn vyzvat FO a PO k poskytnutí osobní a věcné pomoci. Pokud starosta obce uložil povinnost PO a PFO poskytnout věcný prostředek, informuje o této povinnosti hejtmana a zabezpečí navrácení věcného prostředku zpět majiteli. K poskytnutí osobní nebo věcné pomoci nelze vyzvat FO, které užívají výsady a imunity podle mezinárodního práva. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

1.2.2 Informování obyvatelstva

Zásady informování právnických a fyzických osob jsou uvedeny ve vyhlášce č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Na základě této vyhlášky informování o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatření a způsobu jejich provedení zabezpečuje obecní úřad, popř. zaměstnavatel v rámci objektu. Za tímto účelem jsou využívány informace poskytované zejména HZS kraje. (vyhláška MV č. 382/2002 Sb.). Informování obyvatelstva o daném stavu je uskutečňováno prostřednictvím hromadných informačních prostředků, zejména pomocí televizních relací ČT 1 a ČT 24 a rozhlasu ČRo Radiožurnál (Informování obyvatelstva, 2013), letáky a informačními brožurami, ukázkami činnosti integrovaného záchranného systému nebo besedami s obyvatelstvem.

V rámci informování na základě vyhlášky 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva se sdělují zejména údaje o zdrojích rizik vzniku mimořádných událostí a s tím souvisejících preventivních opatření, údaje o činnosti a přípravě IZS na řešení MU. Dále jsou poskytovány občanům údaje o opatřeních ochrany obyvatelstva, a to zejména varování, evakuaci, ukrytí, individuální ochraně a nouzovém přežití, a v neposlední řadě údaje o sebeochraně a vzájemné pomoci nebo organizaci humanitární pomoci. (vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

1.2.3 Varování a vyrozumění

Na území České republiky existuje trvalé riziko vzniku mimořádné události a krizové situace (dále KS), které jsou zapříčiněny působením škodlivých a ničivých faktorů, přírodních živlů nebo prostřednictvím technologických zařízení. Hlavními zdroji rizika jsou především povodí a vodní díla, síť silnic a železnic, produktovody, chemické provozy a ionizující zařízení. Tyto rizika jsou umocněna také nepříznivými klimatickými jevy. Mimořádným událostem tak lze předcházet nebo omezit jejich účinky opatřeními, které vedou ke snížení ohrožení života a zdraví obyvatel, poškození majetku nebo životního prostředí. Základním a jedním z nejdůležitějších opatření v oblasti minimalizace následků mimořádné události je včasné varování a vyrozumění. (Kratochvílová, 2013)

Varováním se rozumí souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné uvědomování obyvatelstva o hrozící nebo nastalé mimořádné události a vyžadující realizaci opatření na ochranu obyvatelstva pomocí varovných signálů (Valášek, 2000). Varovný signál je naopak smluvený, verbální nebo optický signál, na jehož základě jsou realizována ochranná opatření a smluvené činnosti v rámci ochrany obyvatelstva (Valášek, 2000).

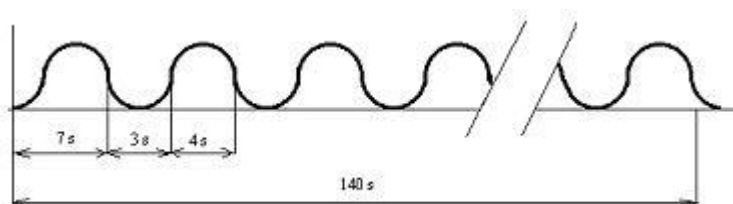
Vyrozuměním se rozumí komplexní souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečujících včasné předání informace o hrozící nebo vzniklé mimořádné události nebo krizové situace orgánům krizového řízení, orgánům státní správy a samosprávy, právníkům osobám a podnikajícím fyzickým osobám, a to na základě havarijních a krizových plánů (Kratochvílová, 2013).

Na zabezpečení varování a vyrozumění je v České republice provozován jednotný systém varování a vyrozumění (dále JSVV). Tento systém je tvořen vyrozumívacími centry (celostátní, krajské a tzv. úrovně dalších provozovatelů), datovými a rádiovými sítěmi a koncovými prvky varování a vyrozumění. Koncovými prvky varování jsou sirény rotační, tj. elektromechanické, sirény elektronické a místní informační systémy, tj. obecní rozhlas připojené do JSVV. V posledních letech je využíván pojem jednotný systém varování a informování. Tímto systémem je prováděno nejen varování a předání tísňové informování obyvatelstvu, ale také následné informování obyvatelstva o charakteru ohrožení a režimových opatření. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

V rámci vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva je stanoveno, že JSVV je provozován Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky (dále MV – GŘ HZS ČR). Koncovými prvky varování jsou myšleny sirény, naopak koncové prvky vyrozumění jsou např. mobilní telefony. Hasičský záchranný sbor kraje umísťuje tato zařízení na území obce s počtem obyvatel nad 500, v zónách havarijního plánování a v dalších místech možného vzniku MU. V místech, která nejsou pokryta varovným signálem, provádí obecní úřad náhradní způsob varování, a to po dohodě s HZS kraje. (vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

Obecní úřad a starosta obce zajišťují varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím. Dále zajišťují a provozují koncové prvky varování podle zásad stanovených MV – GŘ HZS ČR. Obecní úřad organizuje varování v místech, která nejsou pokryta varovným signálem, a to zpravidla s místně příslušným HZS kraje. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015).

K varování obyvatelstva je využíván podle vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva varovný signál, tzv. všeobecná výstraha. Tento varovný signál má kolísavý tón o délce 140 sekund. Může být opakován 3x po sobě. Grafické znázornění signálu je na obrázku 1. V případě elektronické sirény a místních informačních systémů následuje po zaznění signálu verbální informace. (vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

Obrázek 1 Signál "Všeobecná výstraha"

Zdroj: (Jak zní siréna, 2014)

O varování obyvatelstva je oprávněno rozhodnout operační a informační středisko hasičského záchranného sboru kraje (dále OPIS HZS kraje), kdy při nebezpečí z prodlení provádí varování obyvatelstva pomocí dálkově ovládaných koncových prvků varování. Dále starosta obce cestou OPIS HZS kraje nebo spuštěním koncových prvků,

využitím místního rozhlasu. Toto rozhodnutí může provést také velitel zásahu. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

1.2.4 Kolektivní a individuální ochrana

Vyhláška ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva stanoví způsob a rozsah individuální a kolektivní ochrany. Kolektivní ochranou rozumíme ukrytí obyvatel ve vybudovaných či improvizovaných úkrytech. Individuální ochranou jsou naopak způsoby ochrany jednotlivce. (vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

Ukrytí obyvatelstva

Ukrytím rozumíme využití úkrytů civilní ochrany a jiných vhodných prostor, které se svými stavebními a jinými doplňkovými úpravami přizpůsobují k ochraně obyvatelstva. K tomuto účelu se využívají úkryty stálé a úkryty improvizované. (Martínek, 2003)

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k provádění úkolů ochrany obyvatelstva uvádí, že improvizované úkryty jsou budovány k ochraně obyvatelstva před účinky světelného a tepelného záření, pronikavé radiace, kontaminace radioaktivním prachem a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení. Tyto úkryty se využívají za nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu v místech, kde nelze k ochraně obyvatelstva využít možnost stálých úkrytů. (vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

Stálé úkryty se na základě vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva využívají k ukrytí obyvatelstva. Úkryty jsou tvořeny trvalými ochrannými prostory v podzemní části staveb. Tyto úkryty dále dělíme na stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty a ochranné systémy dopravních podzemních staveb. Stálé úkryty jsou vybudovány především pro použití za válečného stavu. (vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

Odpovědnost za zphotovnění stálých úkrytů a zbudování improvizovaných úkrytů mají starostové obcí, statutární zástupci PaPFO a fyzické osoby, které stálý úkryt vlastní nebo vlastní budovy určené plánem ukrytí ke zřízení improvizovaných úkrytů. Odpovědnost za informování obyvatelstva o ukrytí mají obce. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Individuální ochrana

Prostředky individuální ochrany jsou prostředky sloužící k ochraně dýchacích cest a povrchu těla, které při včasné použití zabezpečují ochranu před účinky nebezpečných látek. Občané používají při úniku či ohrožení nebezpečnou látkou tzv. improvizované prostředky individuální ochrany. Jedná se o takové pomůcky, které si občané zabezpečují svépomocí z dostupných prostředků. Tyto prostředky omezeným způsobem nahrazují prostředky individuální ochrany. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015). Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva stanoví v §17 odst. 2 písm. a-e jednotlivé druhy prostředků individuální ochrany. Výdej těchto prostředků se provádí při stavu ohrožení státu a válečném stavu pro následující kategorie osob:

- a) *„dětské ochranné vaky pro děti do 1,5 roku;*
- b) *dětské ochranné kazajky pro děti od 1,5 do 6 let;*
- c) *dětské ochranné masky pro děti od 1,5 do 18 let;*
- d) *ochranné masky pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních;*
- e) *ochranné masky pro doprovod osob uvedených v písmenech a) až d).“*

(vyhláška MV č. 380/2002 Sb., s. 7735)

1.2.5 Evakuace obyvatelstva

Způsob provedení a zabezpečení evakuace je uvedena ve vyhlášce MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Tato vyhláška definuje evakuaci jako přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, popřípadě strojů a materiálů k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst, která jsou ohrožena mimořádnou událostí. Evakuace je prováděna do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení, popř. pro věci uskladnění. Vyhláška dále stanoví v §12 odst. 3, písm. a-e skupiny obyvatel, pro které je přednostně plánovaná evakuace. V tomto případě se jedná o:

- a) *„děti do 15 let;*
- b) *pacienty ve zdravotnických zařízeních;*
- c) *osoby umístěné v sociálních zařízeních;*
- d) *osoby zdravotně postižené;*

e) doprovod osob uvedených v písmenech a) až d).“ (vyhláška MV č. 380/2002 Sb., s. 7733)

Základním dokumentem v oblasti evakuace je plán evakuace obyvatelstva, který je součástí havarijních plánů. V tomto plánu jsou vymezeny zásady pro provádění evakuace, rozsah evakuačních opatření, zabezpečení evakuace, orgány pro řízení evakuace a způsob jejich vyrozumění a rozdělení odpovědnosti za provedení evakuace. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015). K samotné evakuaci se přistupuje v případě, kdy ochranu obyvatelstva nelze zajistit jiným způsobem (Zpěvák, 2014). Ve vyhlášce č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva je stanoveno, že se evakuace plánuje pro řešení mimořádných událostí, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu, dále ze zón havarijního plánování jaderných zařízení nebo pracovišť s významnými zdroji ionizujícího záření. Evakuace se také plánuje ze zón havarijního plánování objektů nebo zařízení s nebezpečnými chemickými látkami. Opuštění míst ohrožených MU se plánuje nejdéle do 48 hodin. (vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva dále uvádí orgány zabezpečující řízení evakuace. Těmito orgány jsou pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko a přijímací středisko. Starosta obce si pro účely řešení mimořádné události může podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení zřídit krizový štáb obce jako svůj pracovní orgán. Pracovní skupina krizového štábu podle vyhlášky zajišťuje především řízení průběhu evakuace, koordinaci přepravy osob ze shromaždišť do evakuačních středisek a poté prostředky hromadné přepravy do přijímacích středisek a následně do cílových míst přemístění. Dále zajišťuje využití dopravních prostředků mezi jednotlivými evakuačními středisky, opatření nouzového zásobování obyvatelstva stravou a vodou. Pracovní skupina dále spolupracuje s orgány veřejné správy a se zdravotnickými a humanitárními organizacemi. Podílí se také na dokumentování celé evakuace. (vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

Evakuační středisko vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva definuje jako zařízení označené nápisem, popř. mezinárodně rozeznávacím znakem civilní ochrany. Středisko je zpravidla umístěno v místě mimo evakuační prostor. V tomto místě jsou evakuované osoby shromažďovány a informovány o dalším postupu. Evakuační středisko zabezpečuje především řízení přepravy z evakuačního

střediska do příjímacího střediska, dále vede evidenci o příjmu evakuovaných osob. Poskytuje také pomoc při slučování evakuovaných rodin, přerozdělování evakuovaných osob do předem určených příjmových oblastí a příjmových středisek. Evakuační středisko na základě vyhlášky poskytuje první zdravotnickou pomoc, popř. přednemocniční neodkladnou péči a převoz zraněných do zdravotnických zařízení. Středisko poskytuje nouzové ubytování a stravování pro personál a evakuované obyvatelstvo, které se zdrží v evakuačním středisku déle než 12 hodin. Evakuační středisko poskytuje informace o průběhu evakuace pracovní skupině krizového štábu. (vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

Příjímací středisko vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva definuje jako zařízení označené nápisem, popř. mezinárodně platným rozeznávacím znakem civilní ochrany, které zajišťuje příjem evakuovaných osob, přerozdělení evakuovaných osob do předurčených cílových míst nouzového ubytování. Středisko poskytuje první zdravotnickou pomoc a případný odvoz do zdravotnických zařízení. Dále se podílí na informování orgánů o průběhu evakuace a informování evakuovaných osob, zejména o místech náhradního ubytování a stravování. Středisko provádí také informování orgánů veřejné správy, které jsou dotčeny evakuačními opatřeními, ale také o počtech a potřebách evakuovaných osob. (vyhláška MV č. 380/2002 Sb.)

Obecní úřady při výkonu státní správy zajišťují varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím. Starosta obce při provádění záchranných a likvidačních prací organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce, a to po dohodě s velitelem zásahu nebo starostou obce s rozšířenou působností. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

1.2.6 Nouzové přežití obyvatelstva

Problematikou nouzového přežití obyvatelstva se zabývá Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 10/2010 Sb., k realizaci opatření nouzového přežití obyvatelstva v působnosti Hasičského záchranného sboru České republiky. Tento pokyn vymezuje nouzové přežití obyvatelstva jako souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů krizového řízení, správních úřadů, integrovaného záchranného systému, právnických osob a podnikajících fyzických osob nebo fyzických osob, prováděných s cílem

minimalizovat negativní dopady MU na zdraví a životy obyvatelstva. Tato opatření se plánují pro řešení MU, která vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu, a zapracovávají se do havarijního plánu kraje ve formě plánu nouzového přežití. (Pokyn GŘ HZS ČR č. 10/2010 Sb.). Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému stanoví náplň plánu nouzového přežití obyvatelstva. Plán obsahuje nouzové ubytování, nouzové stravování potravinami, nouzové zásobování pitnou vodou, nouzové základní služby obyvatelstvu, nouzové dodávky energií, organizaci humanitární pomoci, a také rozdělení odpovědnosti za provedení opatření v oblasti nouzového přežití obyvatelstva. (vyhláška MV č. 328/2001 Sb.)

Nouzové stravování

K nouzovému zásobování základními potravinami mohou být využívány funkční části distribuční sítě nebo smluvně dohodnuté subjekty. K nouzovému stravování jsou využívána především stálá stravovací zařízení, mobilní stravovací zařízení a hromadné výdejny stravy. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Nouzové ubytování

Pro nouzové ubytování budou přednostně poskytnuty prostory v budovách a zařízeních, které jsou v majetku obcí, a kde je možné zároveň zabezpečit poskytování stravy. V těchto zařízeních musí být dostatečné množství sociálních zařízení. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015) K nouzovému ubytování mohou být využita také soukromá zařízení, tj. hotely či ubytovny (Kratochvílová, 2013).

Nouzové zásobování pitnou vodou

Nouzovým zásobováním vodou se rozumí zabezpečení pitné vody pro obyvatelstvo v množství nezbytném pro jeho přežití. Tuto činnost organizuje a koordinuje hejtman kraje nebo HZS kraje. S hlavními dodavateli pitné vody jsou uzavírány písemné dohody. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Nouzové dodávky energií

Nouzovými dodávkami energií se rozumí dodávky elektrické energie, plynu a tepla, které je třeba zařídit prvotně u zdravotnických zařízení, sociálních zařízení a objektů

s nouzově ubytovanými osobami. Nouzové dodávky energií budou obyvatelstvu dodávány na základě regulačního plánu daného kraje. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Nouzové základní služby obyvatelstvu

Nouzovými základními službami se rozumí šatstvo, hygienické potřeby, lékárny, veterinární ambulance, pohonné hmoty, pohřební služby a další služby. HZS kraje uzavírá s významnými dodavateli služeb písemnou dohodu. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Poskytování humanitární pomoci

Humanitární pomocí se rozumí pomoc, kterou poskytují jednotlivci, skupiny, spolky nebo různé organizace ve prospěch obyvatelstva postiženého následky MU. Cílem této pomoci je zlepšení životních podmínek obyvatelstva. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

1.3 Ochrana před povodněmi

Právním předpisem upravujícím problematiku povodní je zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále vodní zákon). Ochrana před povodněmi je podle tohoto zákona definována jako souhrn činností a opatření k předcházení a zvládnutí povodňového rizika v ohroženém území, která je zajišťována systematickou prevencí a operativními opatřeními. Tato opatření jsou zabezpečována na základě povodňových plánů. Pro zajištění ochrany před povodněmi zákon uvádí povinnost umožnit vstup, popř. vjezd na pozemky těm, kteří koordinují a provádějí zabezpečovací a záchranné práce, a také přispět na příkaz povodňových orgánů osobní nebo věcnou pomocí k ochraně životů a majetku před povodněmi a řídit se pokyny a příkazy povodňových orgánů. (zákon č. 254/2001 Sb.)

Povodněmi vodní zákon uvádí přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škodu. Dále se povodní rozumí i stav, kdy voda může způsobit škodu tím, že z daného území nemůže přirozeným způsobem odtékat nebo je její odtok nedostatečný, popř. dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod. (zákon č. 254/2001 Sb.)

Záplavová území

Záplavová území jsou podle vodního zákona území, která mohou být při výskytu povodně zaplavena vodou. Rozsah těchto území je povinen stanovit na návrh správce vodního toku vodoprávní úřad, který může uložit správci vodního toku povinnost zpracovat a předložit návrh v souladu s hlavním plánem povodí nebo s plány oblastí povodí. V zastavěných územích obce a v územích určených k zástavbě vodoprávní úřad vymezení aktivní zónu záplavového území, a to podle nebezpečnosti povodňových průtoků. V těchto aktivních zónách vodní zákon zakazuje umísťovat, povolovat a provádět stavby s výjimkou vodních děl, jimiž se upravuje vodní tok, nebo provádějí opatření na ochranu před povodněmi. Dále je v aktivní zóně zakázáno těžit nerosty a zeminu, skladovat odplavitelný materiál, zřizovat jakékoli oplocení, popř. zřizování dětských táborů. (zákon č. 254/2001 Sb.)

Stupně povodňové aktivity

Stupeň povodňové aktivity je podle vodního zákona míra povodňového nebezpečí vázaná na směrodatné limity, kterými jsou vodní stavy nebo průtoky v hlásných profilech na vodních tocích, popř. mezní nebo kritické hodnoty uvedené v příslušném povodňovém plánu. Zákon dále uvádí, že rozsah opatření prováděných při řízení ochrany před povodněmi se řídí nebezpečím nebo vývojem povodňové situace, která se vyjadřuje třemi stupni povodňové aktivity (dále SPA):

- **I. SPA (stav bdělosti)** – nastává při nebezpečí přirozené povodně a zaniká v okamžiku, kdy pominou příčiny takového nebezpečí; vyžaduje věnovat zvýšenou pozornost vodního toku, popř. jinému zdroji povodňového nebezpečí; svoji činnost zahajuje hlásná a hlídková služba.
- **II. SPA (stav pohotovosti)** – vyhláší se v případě, pokud nebezpečí přirozené povodně přerůstá v povodeň, ale nedochází k větším rozlivům vody a škodám mimo koryto; dochází k aktivizaci povodňových orgánů a dalších účastníků ochrany před povodněmi; uvádějí se do pohotovosti prostředky pro zabezpečovací práce; provádění opatření ke zmírnění průběhu povodně na základě povodňového plánu.

- **III. SPA (stav ohrožení)** – vyhláší se v případě nebezpečí vzniku škod většího rozsahu, ohrožení životů a majetku v záplavovém území; provádějí se nouzová opatření, zabezpečovací práce a podle potřeby záchranné práce, popř. evakuace.

II. a III. SPA vyhláší a odvolávají na základě povodňového zákona povodňové orgány ve svém územní obvodu. Podkladem pro vyhlášení, popř. odvolání, SPA je dosažení nebo předpověď dosažení směrodatného limitu hladin nebo průtoků stanovených v povodňových plánech daného území, zpráva předpovědní a hlásné povodňové služby, popř. doporučení správce vodního toku nebo vlastníka vodního díla. Příslušný povodňový orgán je povinen informovat o stavu subjekty uvedené v povodňovém plánu a také vyšší povodňový orgán. Český hydrometeorologický ústav uvádí také 3. SPA – extrémní ohrožení. (zákon č. 254/2001 Sb.)

1.3.1 Preventivní ochrana před povodněmi

Ochrana obyvatelstva před povodněmi je zabezpečována preventivními opatřeními, ale také opatřeními, která jsou realizována před působením samotného živlu. Dále jsou to opatření, které je nutno realizovat po doznění MU. Prevencí se rozumí zpracování povodňových plánů, stanovení zátopových území a jejich vyklizení, popř. příprava účastníků povodňové ochrany. Dále prevence zahrnuje plánování výstavby budov nebo jiných objektů s ohledem na možnou povodeň, zalesňování svahů, tvorba retardačních kanálů a nádrží, budování přehrad, apod. (Horák et al., 2015)

Přípravná opatření a opatření při nebezpečí povodně podle §65, odst. 1, písm. a-n vodního zákona jsou uváděna:

- a) „stanovení záplavových území,
- b) vymezení směrodatných limitů stupňů povodňové aktivity,
- c) povodňové plány,
- d) povodňové prohlídky,
- e) příprava předpovědní a povodňové hlásné služby,
- f) organizační a technická příprava,
- g) vytváření hmotných povodňových rezerv,
- h) vyklizení záplavových území,
- i) příprava účastníků povodňové ochrany,
- j) činnost předpovědní povodňové služby,

- k) činnost hlásné povodňové služby,
 - l) varování při nebezpečí povodně,
 - m) zřízení a činnost hlídkové služby,
 - n) evidenční a dokumentační práce.“
- (zákon č. 254/2001 Sb., s. 5639)

1.3.2 Povodňové orgány obce

Na základě vodního zákona povodňové orgány zabezpečují řízení ochrany před povodněmi. Řízením ochrany před povodněmi se na základě tohoto zákona rozumí příprava na povodňové situace, řízení, organizace a kontrola všech činností v průběhu povodně a v období bezprostředně po povodni. Dále také řízení, organizace a kontroly činnosti ostatních účastníků ochrany před povodněmi. Povodňové orgány se řídí příslušnými povodňovými plány. Následující tabulka uvádí rozdělení povodňových orgánů v období mimo povodeň a v období trvání povodně. (zákon č. 254/2001 Sb.)

Tabulka 1 Schéma povodňových orgánů

POVODŇOVÉ ORGÁNY	
Období mimo povodeň	Období trvání povodně
orgány obcí	povodňové komise obcí
obecní úřady ORP	povodňové komise ORP
krajské úřady	povodňové komise krajů
Ministerstvo ŽP	Ústřední povodňová komise

Zdroj: Adamec, 2012

Vodní zákon dále uvádí možnost obecní rady zřídit k plnění úkolů ochrany před povodněmi povodňovou komisi. Pokud obec nemá povodňovou komisi, zastává tuto funkci obecní rada. Předsedou povodňové komise je starosta obce, který jmenuje další členy z řad zastupitelstva, dále fyzické a právnické osoby, které jsou způsobilé k provádění opatření pro případ povodně. Povodňové orgány obcí jsou podřízeny vyššímu povodňovému orgánu, tj. povodňové orgány obce s rozšířenou působností (dále ORP). V rámci zabezpečení úkolů ochrany před povodněmi mají povodňové komise na základě vodního zákona tyto úkoly:

- potvrzují soulad věcné a grafické části povodňových plánů vlastníků pozemků a staveb nacházejících se v záplavovém území, popř. v území zhoršujících průběh povodně s povodňovým plánem obce,

- zpracovávají povodňový plán obce, který předkládají správci povodí ke stanovení odborného stanoviska,
- provádějí povodňové prohlídky na území obce,
- zajišťují pracovní síly a věcné prostředky za účelem provádění záchranných prací a zabezpečení náhradních funkcí na postiženém území,
- prověřují připravenost účastníků ochrany před povodněmi podle povodňových plánů,
- organizují a zabezpečují hláskou povodňovou službu a hlídkovou službu, dále zabezpečují varování osob v územním obvodu obce pomocí jednotného systému varování,
- informují o nebezpečí a průběhu povodně sousední povodňové orgány a také povodňový orgán OPR,
- vyhláší a odvolávají stupně povodňové aktivity v rámci území obce,
- organizují, řídí, koordinují a ukládají opatření na ochranu před povodněmi podle příslušných povodňových plánů, dále vyžadují od PO a FO osobní či věcnou pomoc,
- zabezpečují evakuaci a návrat, také dočasné ubytování a stravování občanů a zajišťují další potřebné záchranné práce,
- zajišťují v době povodně základní hygienickou a zdravotnickou péči,
- provádějí prohlídky po odeznění povodně, zjišťují rozsah a výše škod způsobených povodní, zjišťují účelnost prováděných opatření na svém území a předávají zprávy o povodni povodňovému orgánu ORP,
- vedou záznamy o povodni v povodňové knize.

(zákon č. 254/2001 Sb.)

1.3.3 Povodňové plány

Povodňový plán uvádí povodňový zákon jako dokument, který obsahuje způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnosti ovlivnění odtokového režimu, organizaci a přípravu zabezpečovacích prací. Dále obsahují také způsob zajištění včasné aktivizace povodňových orgánů, zabezpečení hláské povodňové služby a hlídkové služby, přípravu a organizaci záchranných prací a také stanovené směrodatné limity pro vyhlášení SPA.

Povodňové plány zpravidla obsahují tyto tři části: věcnou část (trvalé údaje o zdrojích povodňového nebezpečí, opatření k ochraně před povodněmi), část operační (spojení pracovníků a složek povodňové ochrany), a část grafickou (mapy, plány). (Organizace povodňové ochrany v ČR, 2006-2016)

1.4 Požární ochrana

Právním předpisem zabývající se problematikou požární ochrany je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. V rámci požární ochrany působí obec v samostatné působnosti. Podle zákona o požární ochraně obec zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce (dále jen JSDHO), která provádí hašení požárů a záchranné práce při mimořádných událostech. Obec dále udržuje akceschopnost JSDHO, zabezpečuje odbornou přípravu jejich členů a také materiální a finanční prostředky. Zákon dále udává obci povinnost úhrady ušlého výdělků členům, který se ve své pracovní době zúčastňuje zásahu. Obec také zpracovává dokumentaci požární ochrany, zřizuje ohlašovnu požáru a také zabezpečuje zdroje vody pro hašení požárů. Obec spolupracuje se sousedními obcemi, a to při plnění úkolů pro zabezpečení požární ochrany. (zákon č. 133/1985 Sb.)

Obecní úřad na základě zákona o požární ochraně zajišťuje účast velitelů a strojníků JSDHO na odborné přípravě a zajišťuje úkoly požární ochrany v době vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu. Dále tento zákon ukládá na základě poplachového plánu kraje vybraným obecním úřadům povinnost hašení požárů a záchranné práce mimo území obce. (zákon č. 133/1985 Sb.)

1.4.1 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

Na základě zákona o požární ochraně obec zřizuje a spravuje JSDHO, kdy velitele jednotky jmenuje a odvolává po vyjádření HZS kraje Starosta obce. Pokud obec nezřizuje jednotku, nahrazuje ji požární hlídka. Obec může zrušit JSDHO pouze se souhlasem HZS kraje. (zákon č. 133/1985 Sb.)

1.5 Financování obcí v ochraně obyvatelstva

Finanční zabezpečení pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva je pokryto z příspěvků státu na výkon státní správy v přenesené působnosti na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Těmito

prostředky jsou myšleny příjmy do rozpočtu obce. Dále mohou být k financování obce využity možnosti krajů pro zabezpečení jednotlivých úkolů, a to dotacemi do rozpočtů jednotlivých obcí. (zákon č. 250/2000 Sb.)

Pokud chce obec dosáhnout vyšší úrovně připravenosti na řešení mimořádných událostí, musí za tímto účelem využívat vlastních finančních zdrojů.

2 Cíl práce a výzkumná otázka

2.1 Cíl práce

V této bakalářské práci byl stanoven základní cíl práce, posouzení informovanosti neuvolněných starostů obcí v regionu Havlíčkovobrodsko v ochraně obyvatelstva.

V rámci dotazníkového šetření s neuvolněnými starosty obcí v havlíčkovobrodském regionu bude zjištěna jejich informovanost v oblasti ochrany obyvatelstva a jejich základních povinností. Analýza této problematiky, získaná na základě dotazníků, může sloužit jako podklad pro zajištění dostatečné informovanosti neuvolněných starostů ve zkoumaném regionu.

2.2 Výzkumná otázka

Ke zpracování tohoto cíle byla formulována výzkumná otázka: Jaká je informovanost neuvolněných starostů obcí v regionu Havlíčkovobrodsko v ochraně obyvatelstva?

3 Operacionalizace

Neuvolněný starosta obce – starosta obce podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, který svou funkci vykonává vedle své vlastní práce (Hamplová, 2002)

Ochrana obyvatelstva – je plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení jeho života, zdraví a majetku (zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů).

Region Havlíčkovobrodsko – oblast nacházející se na severozápadě kraje Vysočina, konkrétně na její české straně. Tato oblast patří mezi nejméně zalidněné oblasti Vysočiny, ovšem s větším množstvím malých obcí. Největším městem této oblasti je Havlíčkův Brod, podle něhož nese tento region své jméno. (Havlíčkovobrodsko, 2007)

V celém regionu Havlíčkovobrodsko je celkem 56 obcí. Více než polovina těchto obcí je pod záštitou neuvolněných starostů obcí. Těchto obcí je celkem 27 a jsou to: Bartoušov, Břevnice, Hurtova Lhota, Chrtův, Knyk, Kochánov, Kojetín, Krátká Ves, Květinov, Kyjov, Leškovice, Michalovice, Modlíkov, Nová Ves u Leštiny, Okrouhlička, Olešenka, Olešná, Radostín, Rybníček, Skorkov, Skuhrov, Slavnič, Stříbrné Hory, Úhořilka, Veselý Žďár, Zvěstovice a Ždírec.

4 Metodika

Pro zpracování teoretické části bakalářské práce byly rozebrány příslušné zákony, další právní předpisy, odborná literatura a jiné informační zdroje z oblasti ochrany obyvatelstva. Pro praktickou část této bakalářské práce byl zvolen kvalitativní výzkum, tedy dotazníkového šetření. Přestože byly dotazníky anonymní, byly zaměřeny na neuvolněné starosty v havlíčkobrodském regionu, a to v souvislosti ověřit jejich znalost v oblasti ochrany obyvatelstva.

Dotazník, který je přiložen v příloze 1, byl vytvořen na základě teoretické části a byl rozdělen na 2 odborné části. První část byla vytvořena otázkami z oblasti ochrany obyvatelstva, kde byli respondenti dotazováni na 9 otázek. Druhá část se zabývala oblastí povodňové ochrany, kde bylo respondentům položeno také 9 otázek. Dotazník byl vytvořen ve formě testu, kde každá otázka byla uzavřená, a s možností volby 4 odpovědí. V dotazníku byli respondenti dotazováni za základní otázky z této oblasti. Mezi jednotlivé otázky, na které respondenti odpovídali, řadíme například: „Co se rozumí pod pojmem ochrana obyvatelstva?“ nebo „Co je to povodeň?“. Jedná se tedy o otázky, které by měly respondenty uvést do zkoumané oblasti. Mezi dalšími otázkami byly: „Kdy můžeme slyšet signál „zkouška sirén“?“ nebo „Jak zní signál „Všeobecná výstraha“?“. S těmito pojmy se můžeme setkat v běžném životě z pohledu běžného občana, tedy nejen z hlediska funkce starosty. Prostřednictvím první části dotazníku byli respondenti dotazováni na základní oblasti v ochrany obyvatelstva, kterými jsou varování, evakuace nebo nouzové přežití obyvatelstva. Druhá část dotazníku obsahovala otázky: „Co se rozumí pod pojmem záplavové území?“ nebo „Co jsou to povodňová opatření?“. Jsou zde položeny také otázky jednotlivé stupně povodňové aktivity z hlediska jejich vyhlášení. Dotazník také zmiňuje postavení předpovědní povodňové služby, hlásné povodňové služby a povodňové komise obce.

V havlíčkobrodském regionu se nachází celkem 56 obcí, z nichž obcí s neuvolněnými starosty je celkem 27. Po vytvoření dotazníku byli tito starostové z havlíčkobrodského regionu telefonicky kontaktováni a požádáni o vyplnění dotazníků. Respondentům byl tedy na základě předchozí domluvy poslán dotazník v elektronické nebo tištěné podobě.

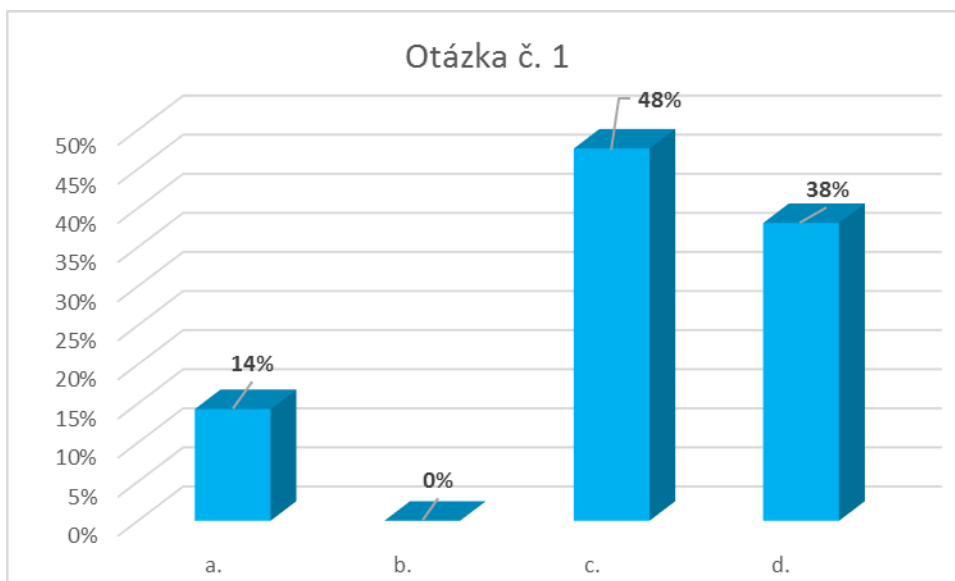
Z obavy nízké znalosti a nízkého zájmu o dané téma bych ráda dosáhla 50% úspěšnosti v rámci dílčích částí dotazníku. Pro celý výzkum bych zvolila hranici úspěšnosti 70 %.

5 Výsledky

5.1 Výsledky dotazníkového šetření pomocí grafů

Dotazníků bylo celkem rozdáno 27 (100 %), kdy jejich návratnost byla 21 dotazníků (78 %). Ke konečnému zpracování bylo použito veškerých navrácených dotazníků. Toto dotazníkové šetření probíhalo v průběhu března 2017.

5.1.1 Blok 1 Ochrana obyvatelstva

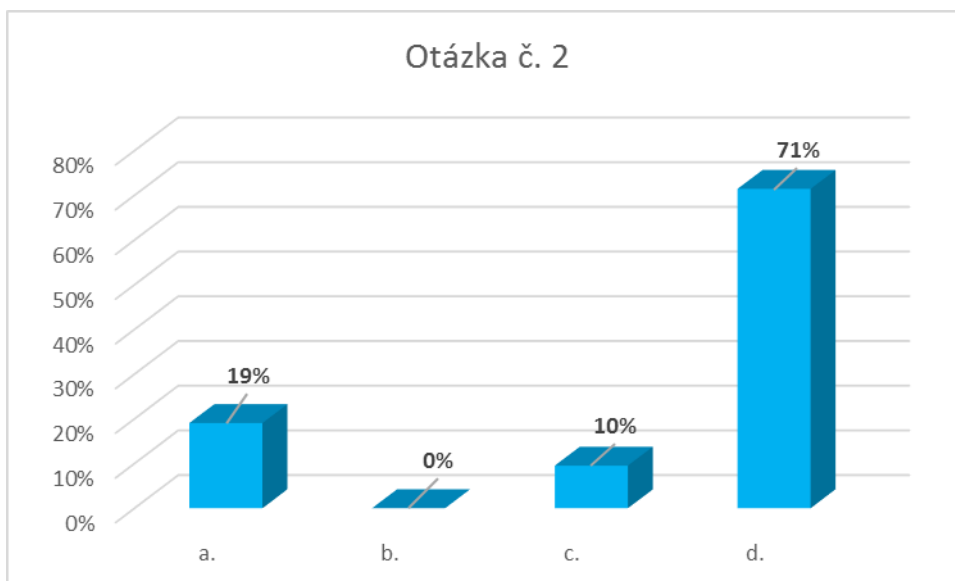

Obrázek 2 Znalost pojmu ochrana obyvatelstva (k otázce č. 1)

Obrázek 2, který se vztahuje k otázce č. 1, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „ *Co se rozumí pod pojmem ochrana obyvatelstva?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) varování, ukrytí, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva, boj s požáry* (tuto možnost zvolili 3 respondenti, tj. 14 % dotazovaných); *b) varování a vyrozumění, ukrytí, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva, zatemňování* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *c) varování a informování obyvatelstva, vyrozumění, ukrytí, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva, dekontaminace* (tuto možnost zvolilo 10 respondentů, tj. 48 % dotazovaných); *d) ukrytí, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva, záchranné práce* (tuto možnost zvolilo 8 respondentů, tj. 38 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo c) varování a informování obyvatelstva, vyrozumění, ukrytí, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva, dekontaminace, které dosáhlo 48 % dotazovaných.

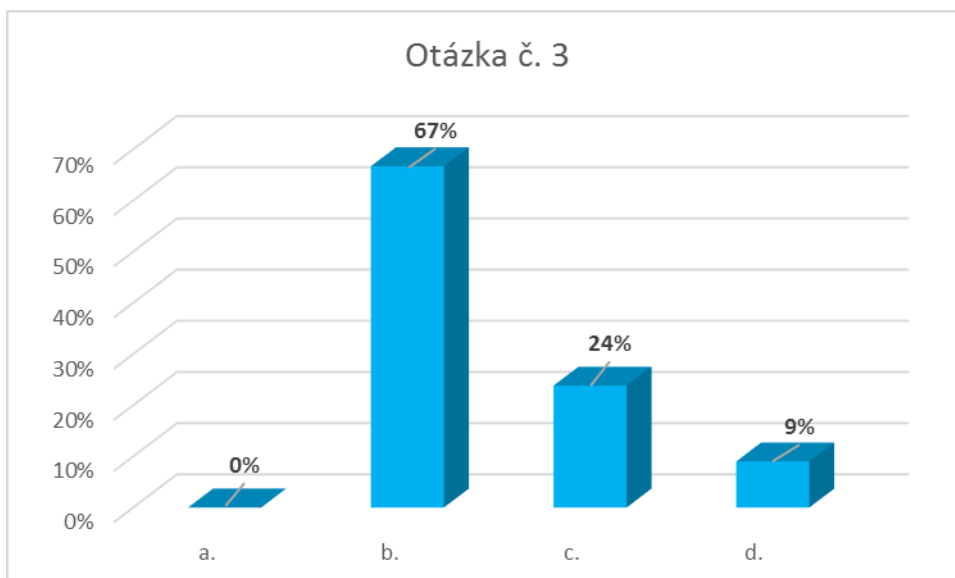

Obrázek 3 Rozhodnutí o varování obyvatelstva prostřednictvím sirén (k otázce č. 2)

Obrázek 3, který se vztahuje k otázce č. 2, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %)

Otázka zněla „*Kdo je oprávněn rozhodnout o varování obyvatelstva prostřednictvím sirén?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) OPIS HZS kraje* (tuto možnost zvolili 4 respondenti, tj. 19 % dotazovaných); *b) hejtman, bezpečnostní rada kraje* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *c) starosta obce, popř. rada obce* (tuto možnost zvolili 2 respondenti, tj. 10 % dotazovaných); *d) OPIS HZS kraje, starosta obce, velitel zásahu* (tuto možnost zvolilo 15 respondentů, tj. 71 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *d) OPIS HZS kraje, starosta obce, velitel zásahu*, které dosáhlo 71 % dotazovaných.

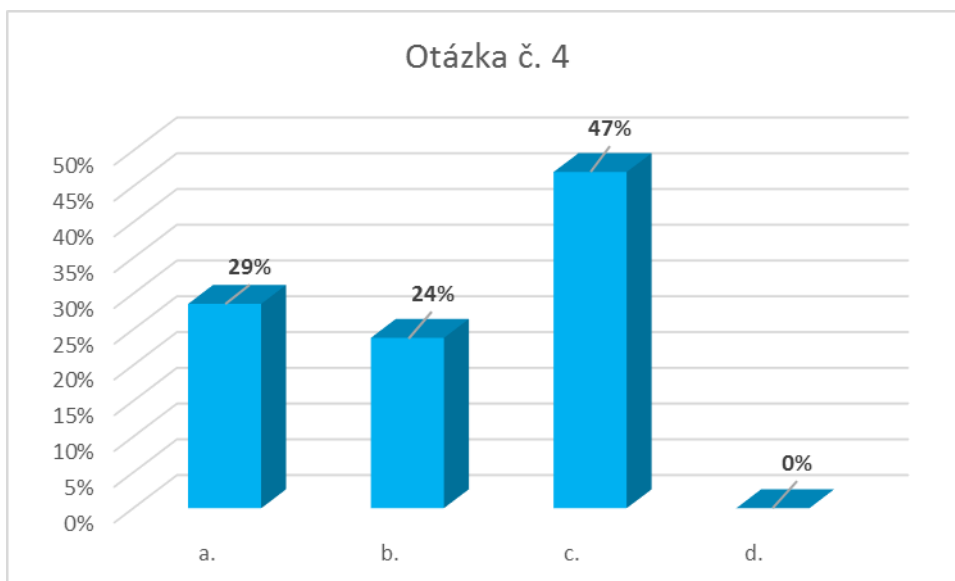

Obrázek 4 Signál "Zkouška sirén" (k otázce č. 3)

Obrázek 4, který se vztahuje k otázce č. 3, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Kdy můžeme slyšet signál „zkouška sirén“?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) každou středu v měsíci* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *b) každou první středu v měsíci* (tuto možnost zvolilo 14 respondentů, tj. 67 % dotazovaných); *c) každou první středu v měsíci (může být celostátně zrušena např. při státním svátku, státním smutku, při vyhlášení některého krizového stavu,...)* (tuto možnost zvolilo 5 respondentů, tj. 24 % dotazovaných); *d) každou první středu v měsíci bez výjimek* (tuto možnost zvolili 2 respondenti, tj. 9 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo c) každou první středu v měsíci (může být celostátně zrušena např. při státním svátku, státním smutku, při vyhlášení některého krizového stavu,...), které dosáhlo 24 % dotazovaných.

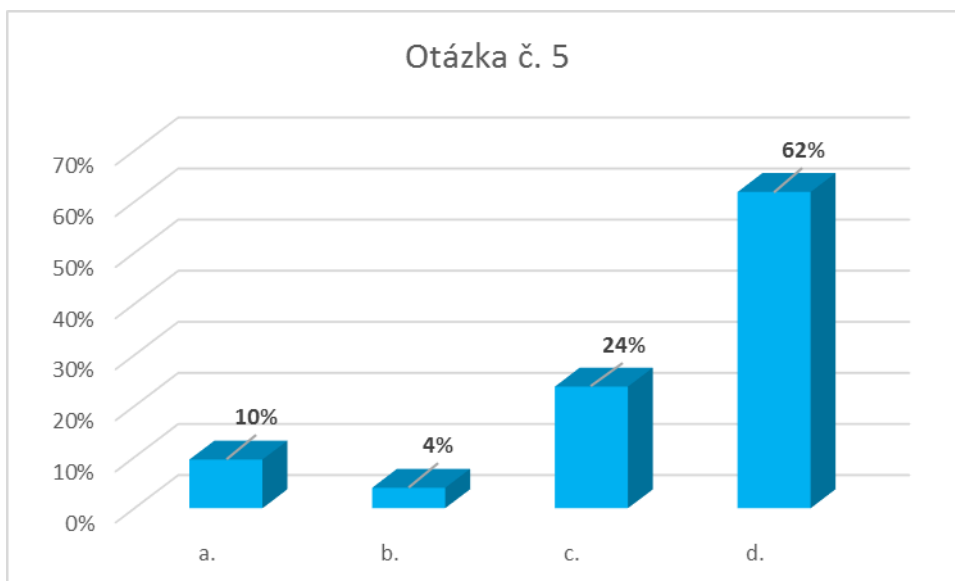

Obrázek 5 Signál "Všeobecná výstraha" (k otázce č. 4)

Obrázek 5, který se vztahuje k otázce č. 4 znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Jak zní signál „Všeobecná výstraha“? „*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) kolísavý tón sirény o délce 60 sekund* (tuto možnost zvolilo 6 respondentů, tj. 27 % dotazovaných); *b) nepřerušovaný tón sirény o délce 120 sekund* (tuto možnost zvolilo 5 respondentů, tj. 24 % dotazovaných); *c) kolísavý tón sirény o délce 140 sekund* (tuto možnost zvolilo 10 respondentů, tj. 47 % dotazovaných); *d) přerušovaný tón sirény o délce 120 sekund* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo c) kolísavý tón sirény o délce 140 sekund, které dosáhlo 47 % dotazovaných.

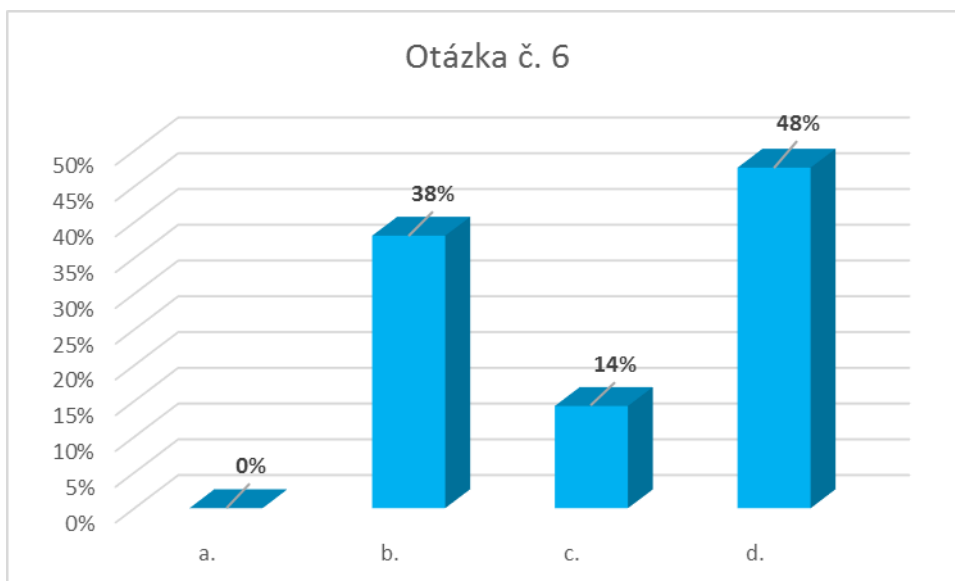

Obrázek 6 Prostředky určené ke kolektivní ochraně (k otázce č. 5)

Obrázek 6, který se vztahuje k otázce č. 5, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Jaké prostředky jsou určeny ke kolektivní ochraně?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty, improvizované úkryty* (tuto možnost zvolili 2 respondenti, tj. 10 % dotazovaných); *b) stálé tlakové úkryty, improvizované úkryty* (tuto možnost zvolil 1 respondent, tj. 4 % dotazovaných); *c) stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty a ochranné systémy podzemních staveb* (tuto možnost zvolilo 5 respondentů, tj. 24 % dotazovaných); *d) stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty, ochranné systémy podzemních dopravních staveb, improvizované úkryty* (tuto možnost zvolilo 13 respondentů, tj. 62 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *d) stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty, ochranné systémy podzemních dopravních staveb, improvizované úkryty*, které dosáhlo 62 % dotazovaných.

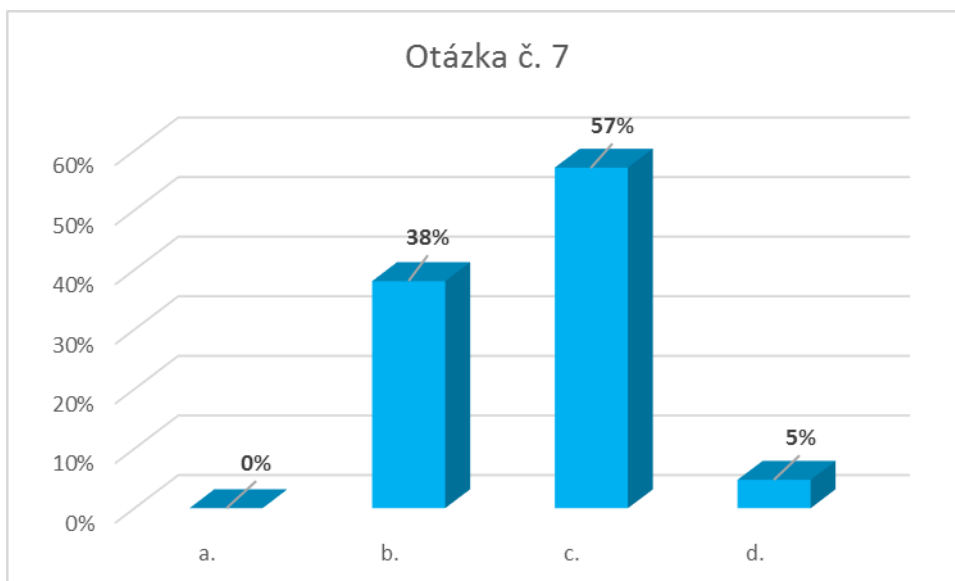

Obrázek 7 Orgány pro řízení evakuace (k otázce č. 6)

Obrázek 7, který se vztahuje k otázce č. 6, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Které orgány jsou kompetentní pro řízení evakuace?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) evakuační středisko a přijímací středisko* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *b) pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko, přijímací středisko* (tuto možnost zvolilo 8 respondentů, tj. 38 % dotazovaných); *c) pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko, přijímací středisko, bezpečnostní rada obce, popř. ORP* (tuto možnost zvolili 3 respondenti, tj. 14 % dotazovaných); *d) pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko, starosta obce* (tuto možnost zvolilo 10 respondentů, tj. 48 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *b) pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko, přijímací středisko*, které dosáhlo 38 % dotazovaných.

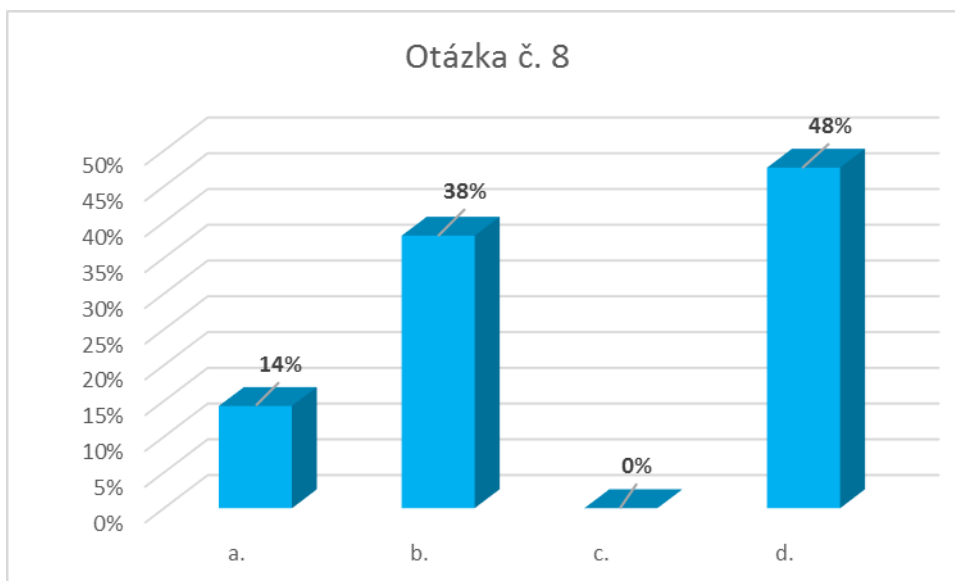

Obrázek 8 Příjímací středisko (k otázce č. 7)

Obrázek 8, který se vztahuje k otázce č. 7, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Co je to přijímací středisko?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) zařízení označené nápisem, popř. mezinárodně platným rezeznávacím znakem CO, který zajišťuje informování evakuovaných osob o probíhajících opatření* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *b) zařízení označené nápisem, popř. mezinárodně platným rozeznávacím znakem CO, který zajišťuje příjem a přerozdělení evakuovaných, první zdravotnickou pomoc a informování kompetentních orgánů a evakuovaných občanů* (tuto možnost zvolilo 8 respondentů, tj. 38 % dotazovaných); *c) jakékoliv zařízení, které zajišťuje přijímání evakuovaných osob z míst postižených mimořádnou událostí a poskytuje nouzové přežití obyvatelstva* (tuto možnost zvolilo 12 respondentů, tj. 57 % dotazovaných); *d) zařízení, zajišťující příjem raněných evakuovaných osob, poskytnutí první zdravotnické pomoci a následný převoz do zdravotnického zařízení* (tuto možnost zvolil 1 respondent, tj. 5 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo b) zařízení označené nápisem, popř. mezinárodně platným rozeznávacím znakem CO, který zajišťuje příjem a přerozdělení evakuovaných, první zdravotnickou pomoc a informování kompetentních orgánů a evakuovaných občanů, které dosáhlo 38 % dotazovaných.

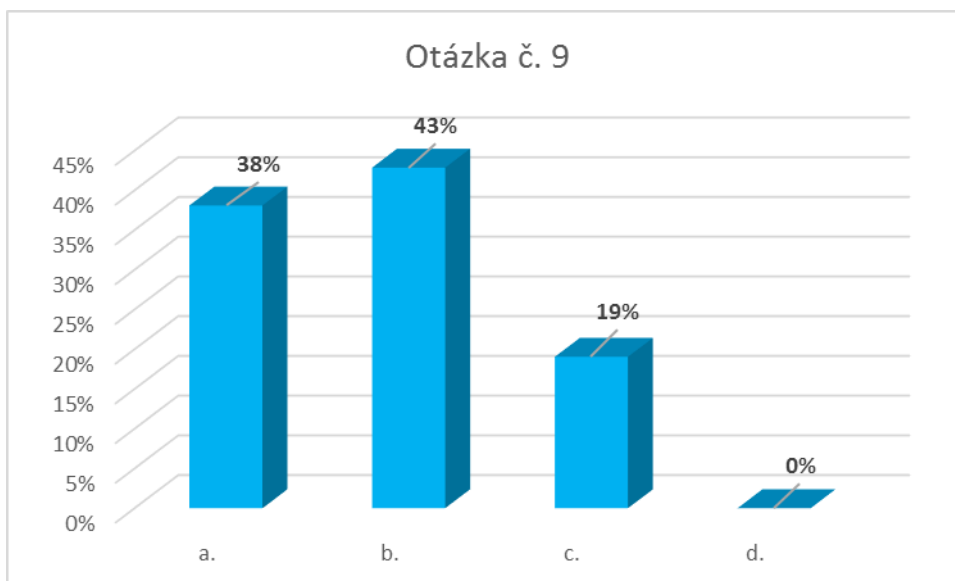

Obrázek 9 Krizový štáb obce (k otázce č. 8)

Obrázek 9, který se vztahuje k otázce č. 8, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Má starosta obce povinnost zřídit si krizový štáb?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) ne, pouze na základě vlastního uvážení* (tuto možnost zvolili 3 respondenti, tj. 14 % dotazovaných); *b) ano, na základě zákona* (tuto možnost zvolilo 8 respondentů, tj. 38 % dotazovaných); *c) ano, na základě nařízení krajského úřadu* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *d) ne, zákon tuto možnost neuvádí* (tuto možnost zvolilo 10 respondentů, tj. 48 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *a) ne, pouze na základě vlastního uvážení*, které dosáhlo 14 % dozatovaných.

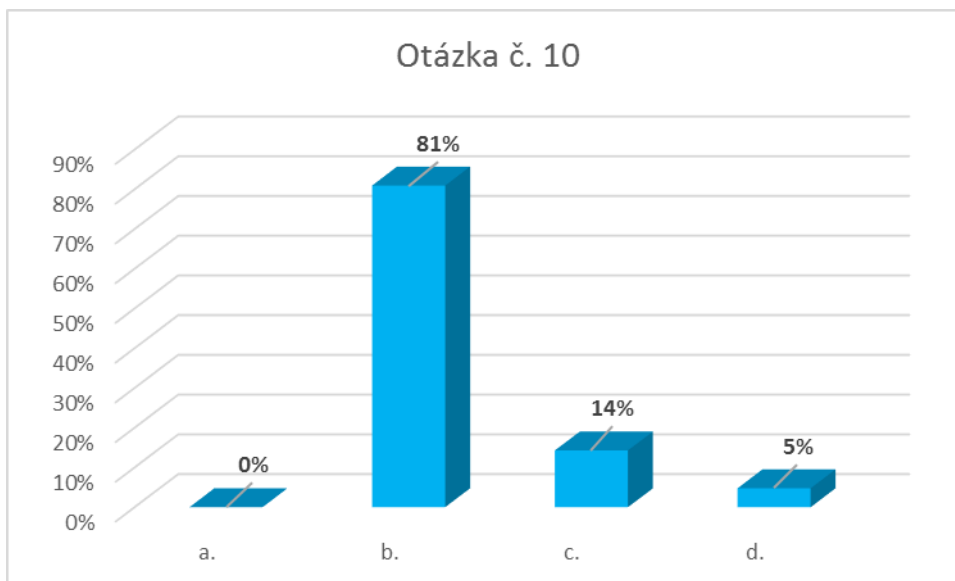
Obrázek 10 Opatření nouzového přežití obyvatelstva (k otázce č. 9)

Obrázek 10, který se vztahuje k otázce č. 9, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Jaká opatření zahrnuje nouzové přežití?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) ubytování, zásobování základními potravinami a pitnou vodou, dodávky energií, základní služby obyvatelstvu, organizování humanitární pomoci* (tuto možnost zvolilo 8 respondentů, tj. 38 % dotazovaných); *b) ubytování, zásobování základními potravinami a pitnou vodou, základní služby obyvatelstvu, dodávky energií* (tuto možnost zvolilo 9 respondentů, tj. 43 % dotazovaných); *c) ubytování, zásobování základními potravinami a pitnou vodou* (tuto možnost zvolili 4 respondenti, tj. 19 % dotazovaných); *d) ubytování, zásobování základními potravinami a pitnou vodou, dodávky energií a organizování humanitární pomoci* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *a) ubytování, zásobování základními potravinami a pitnou vodou, dodávky energií, základní služby obyvatelstvu, organizování humanitární pomoci*, které dosáhlo 38 % dotazovaných.

5.1.2 Blok 2 Povodňová ochrana

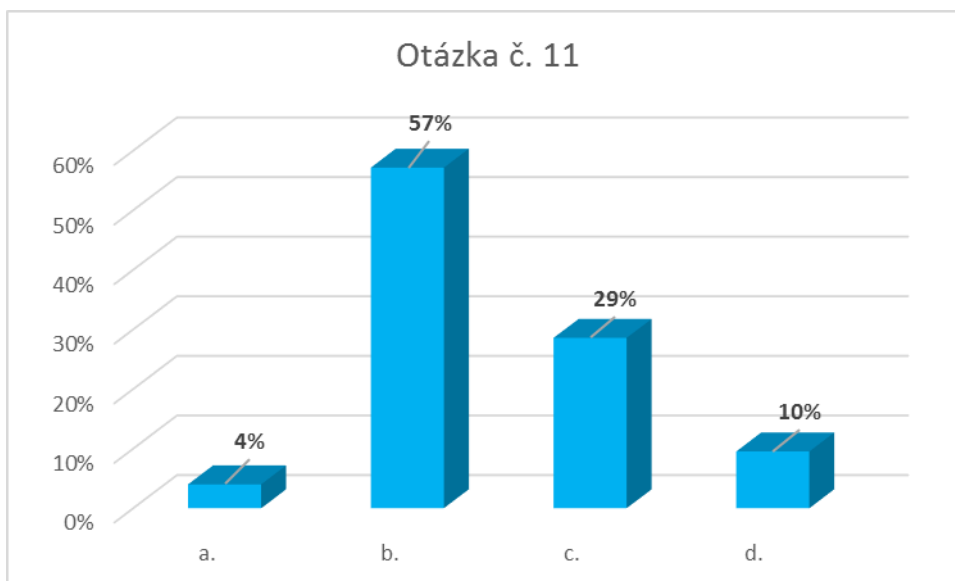

Obrázek 11 Pojem povodeň (k otázce č. 10)

Obrázek 11, který se vztahuje k otázce č. 10, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „Co je to povodeň?“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: a) *trvalé zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škodu* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); b) *přechodné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škodu* (tuto možnost zvolilo 17 respondentů, tj. 81 % dotazovaných); c) *přechodné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku* (tuto možnost zvolili 3 respondenti, tj. 14 % dotazovaných); d) *dlouhodobé zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku* (tuto možnost zvolil 1 respondent, tj. 5 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo b) přechodné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škodu, které dosáhlo 81 % dotazovaných.

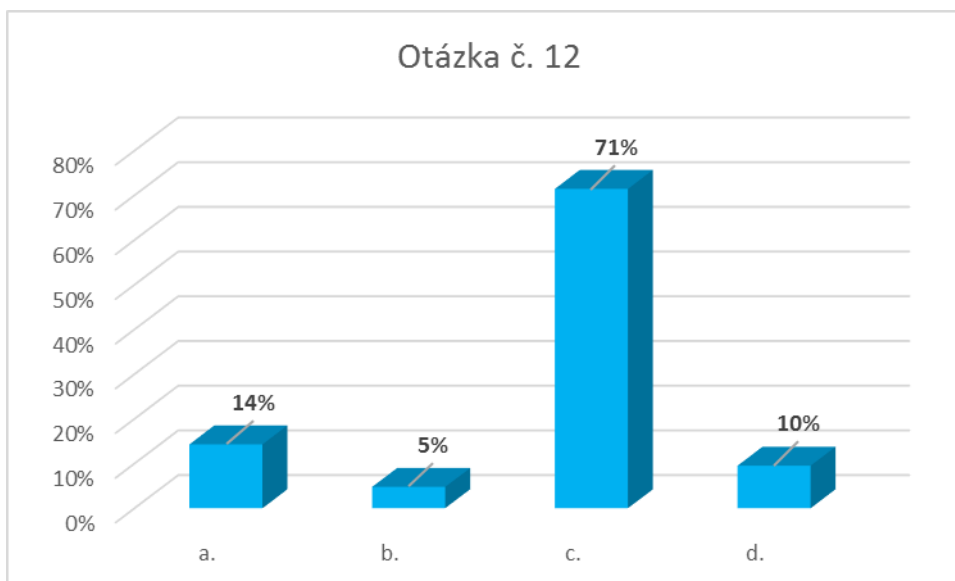

Obrázek 12 Rozdělení povodní (k otázce č. 11)

Obrázek 12, který se vztahuje k otázce č. 11, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Jak zákon o vodách rozděluje povodně?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) přírodní a umělé* (tuto možnost zvolil 1 respondent, tj. 4 % dotazovaných); *b) přirozené a zvláštní* (tuto možnost zvolilo 12 respondentů, tj. 57 % dotazovaných); *c) přirozené a umělé* (tuto možnost zvolilo 6 respondentů, tj. 29 % dotazovaných); *d) přírodní a zvláštní* (tuto možnost zvolili 2 respondenti, tj. 10 dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *b) přirozené a zvláštní*, které dosáhlo 57 % dotazovaných.

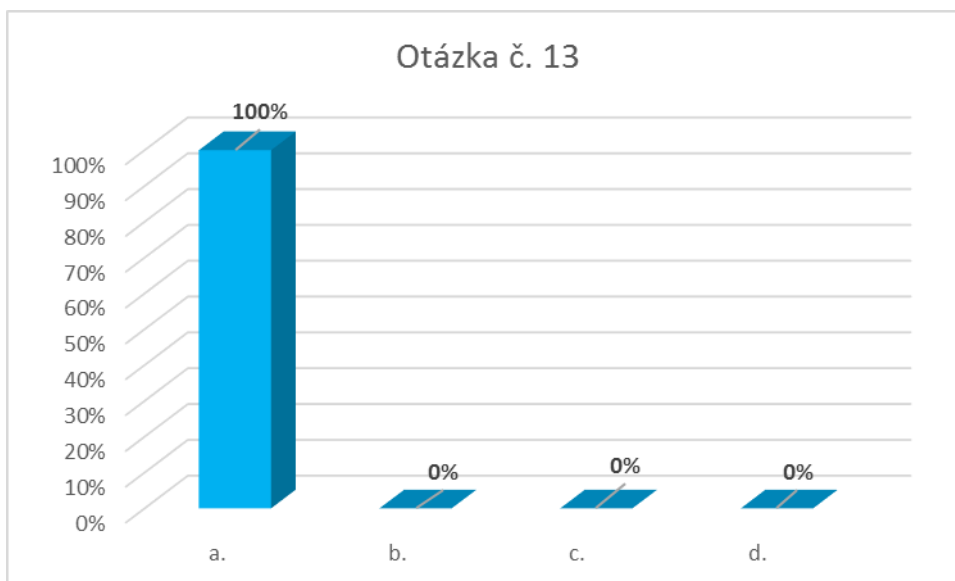

Obrázek 13 I. stupeň povodňové aktivity (k otázce č. 12)

Obrázek 13, který se vztahuje k otázce č. 12, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Kdo vyhláší I. stupeň povodňové aktivity v období povodní?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) Český hydrometeorologický ústav* (tuto možnost zvolili 3 respondenti, tj. 14 % dotazovaných); *b) správce povodí* (tuto možnost zvolil 1 respondent, tj. 5 % dotazovaných); *c) příslušný povodňový orgán* (tuto možnost zvolilo 15 respondentů, tj. 71 % dotazovaných); *d) nikdo, I. SPA nastává při nebezpečí přirozené povodně* (tuto možnost zvolili 2 respondenti, tj. 10 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *d) nikdo, I. SPA nastává při nebezpečí přirozené povodně*, které dosáhlo 10 % dotazovaných.

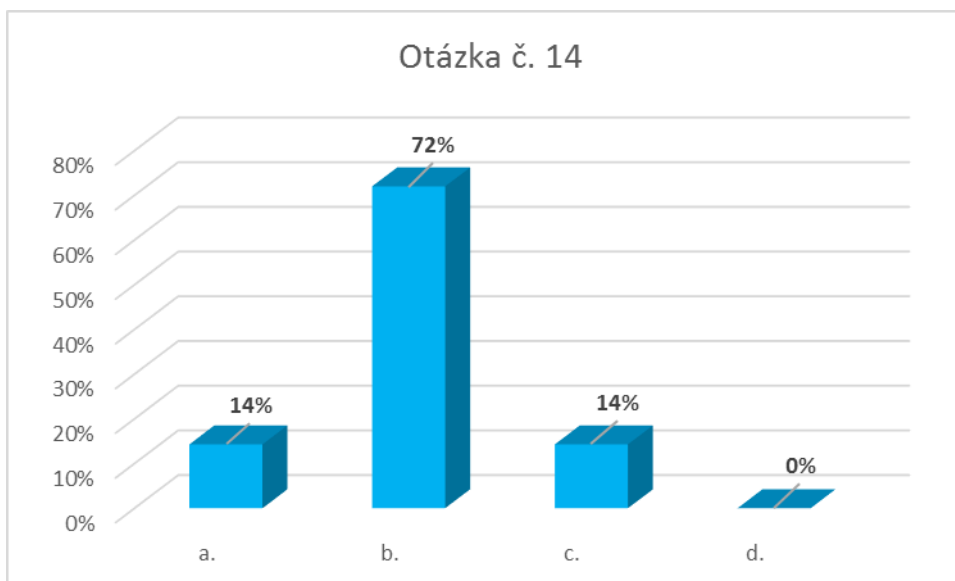

Obrázek 14 II. stupeň povodňové aktivity (k otázce č. 13)

Obrázek 14, který se vztahuje k otázce č. 13, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Kdo vyhláší II. stupeň povodňové aktivity v období povodní?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) příslušný povodňový orgán* (tuto možnost zvolilo 21 respondentů, tj. 100 % dotazovaných); *b) správce povodí* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *c) Český hydrometeorologický ústav* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *d) nikdo, II. SPA nastává při vylití vody z koryt řek* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *a) příslušný povodňový orgán*, které dosáhlo 100 % dotazovaných.

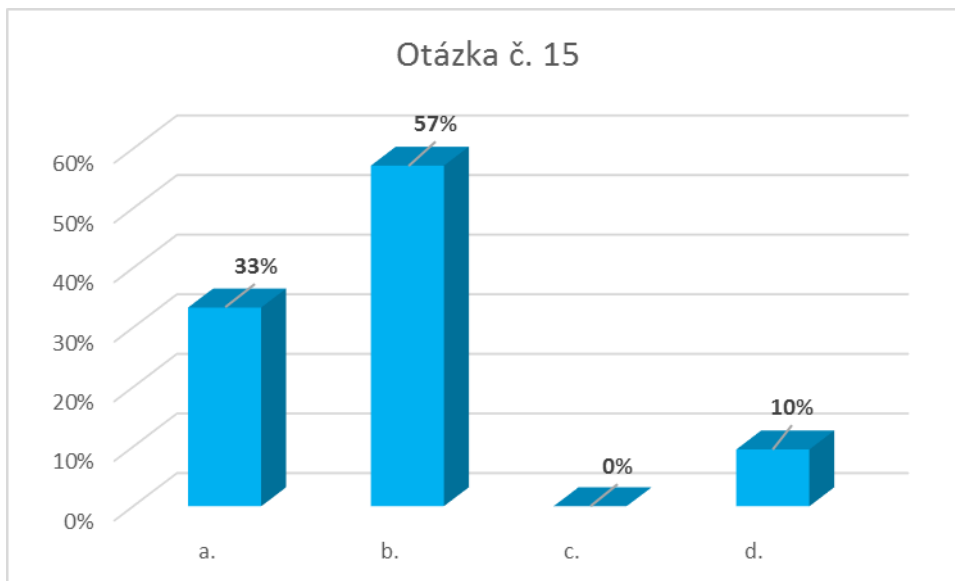

Obrázek 15 Pojem záplavové území (k otázce č. 14)

Obrázek 15, který se vztahuje k otázce č. 14, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Co se rozumí pod pojmem záplavové území?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) jakékoli území, která jsou při výskytu povodně zaplavena vodou* (tuto možnost zvolili 3 respondenti, tj. 14 % dotazovaných); *b) administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou* (tuto možnost zvolilo 15 respondentů, tj. 72 % dotazovaných); *c) území v okolí vodních toků, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou* (tuto možnost zvolili 3 respondenti, tj. 14 % dotazovaných); *d) obydlená zóna, která je při výskytu povodně zaplavena vodou* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *b) administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou*, které dosáhlo 72 % dotazovaných.

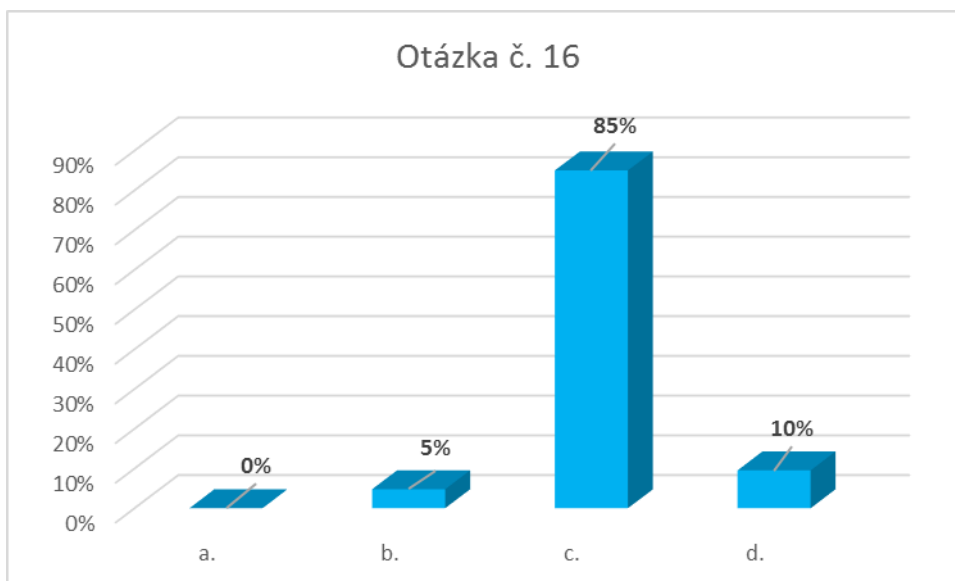

Obrázek 16 Povodňová opatření (k otázce č. 15)

Obrázek 16, který se vztahuje k otázce č. 15, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Co jsou to povodňová opatření?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) přípravná opatření, opatření prováděná při nebezpečí povodně, za povodně a opatření prováděná po povodni* (tuto možnost zvolilo 7 respondentů, tj. 33 % dotazovaných); *b) preventivní opatření, přípravná opatření, opatření prováděná při nebezpečí povodně, za povodně a opatření prováděná po povodni* (tuto možnost zvolilo 12 respondentů, tj. 57 % dotazovaných); *c) preventivní opatření, opatření prováděná za povodně a opatření prováděná po povodni* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *d) přípravná opatření, opatření prováděná za povodně, opatření prováděná po povodni a obnova území po povodni* (tuto možnost zvolili 2 respondenti, tj. 10 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *a) přípravná opatření, opatření prováděná při nebezpečí povodně, za povodně a opatření prováděná po povodni*, které dosáhlo 33 % dotazovaných.

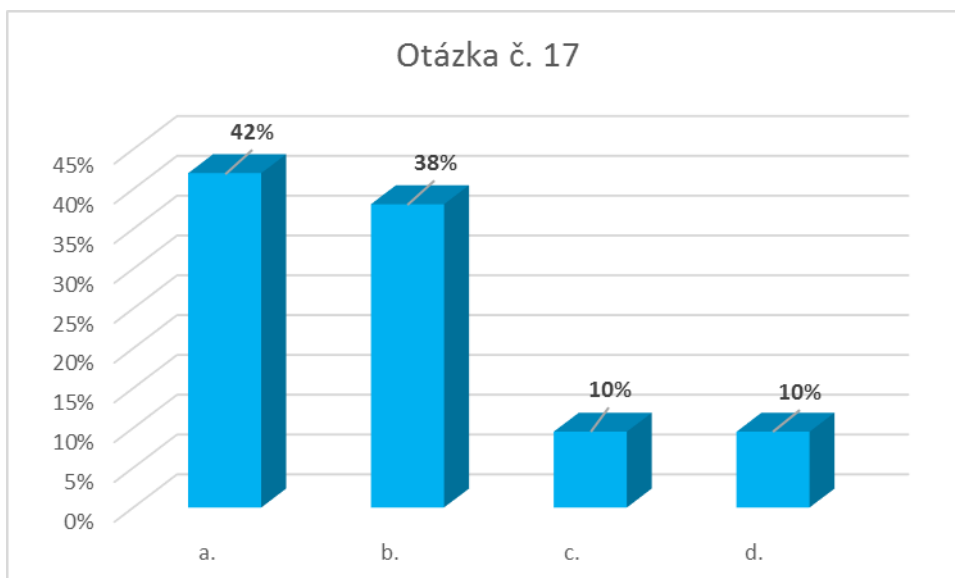

Obrázek 17 Předpovědní povodňová služba (k otázce č. 16)

Obrázek 17, který se vztahuje k otázce č. 16, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Kdo zajišťuje předpovědní povodňovou službu?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) Hasičský záchranný sbor kraje* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *b) Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci s HZS kraje* (tuto možnost zvolil 1 respondent, tj. 5 % dotazovaných); *c) Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci se správci povodí* (tuto možnost zvolilo 18 respondentů, tj. 85 % dotazovaných); *d) osoby pověřené povodňovým plánem* (tuto možnost zvolili 2 respondenti, tj. 10 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo c) Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci se správci povodí, které dosáhlo 85 % dotazovaných.

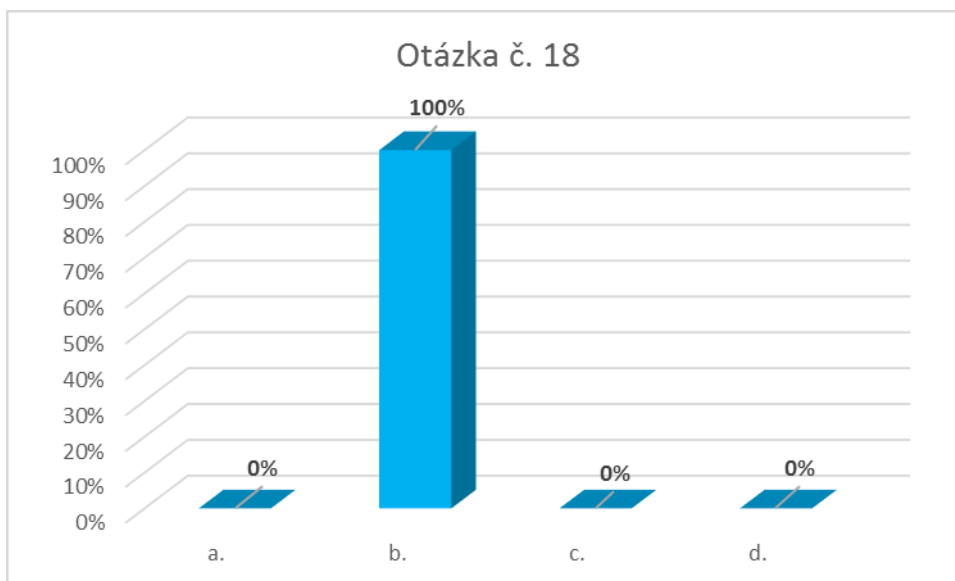

Obrázek 18 Hlásná povodňová služba (k otázce č. 17)

Obrázek 18, který se vztahuje k otázce č. 17, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Kdo zabezpečuje hlásnou povodňovou službu?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) povodňové orgány obcí, povodňové orgány pro správní obvody ORP a ostatní účastníci ochrany před povodněmi (např. správce povodí,...)* (tuto možnost zvolilo 9 respondentů, tj. 42 % dotazovaných); *b) povodňové orgány obcí a povodňové orgány pro správní obvody ORP* (tuto možnost zvolilo 8 respondentů, tj. 38 % dotazovaných); *c) Hasičský záchranný sbor kraje na základě požadavků Českého hydrometeorologického ústavu* (tuto možnost zvolili 2 respondenti, tj. 10 % respondentů); *d) Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci se správcem povodí* (tuto možnost zvolili 2 respondenti, tj. 10 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *a) povodňové orgány obcí, povodňové orgány pro správní obvody ORP a ostatní účastníci ochrany před povodněmi (např. správce povodí,...)*, které dosáhlo 42 % dotazovaných.

Obrázek 19 Předseda povodňové komise obce (k otázce č. 18)

Obrázek 19, který se vztahuje k otázce č. 18, znázorňuje odpovědi respondentů, kterých odpovědělo celkem 21 (100 %).

Otázka zněla „*Kdo je předsedou povodňové komise obce?*“, kdy respondenti mohli volit ze 4 možných odpovědí: *a) zástupce správce povodí* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *b) starosta obce* (tuto možnost zvolilo 21 respondentů, tj. 100 % dotazovaných); *c) člen jednotky sboru dobrovolných hasičů obce* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných); *d) příslušník Hasičského záchranného sboru kraje* (tuto možnost zvolilo 0 respondentů, tj. 0 % dotazovaných).

Správnou odpovědí bylo *b) starosta obce*, které dosáhlo 100 % dotazovaných.

6 Diskuze

Cílem dotazníkového šetření mé bakalářské práce bylo zjistit informovanost neuvolněných starostů v havlíčkobrodském regionu v oblasti ochrany obyvatelstva. Přestože jsem vycházela ze základních právních předpisů ze zkoumané oblasti, znalosti starostů byly na velmi nízké úrovni. Dotazníkové šetření, jak již bylo uvedeno v kapitole Metodika, bylo rozděleno na dvě základní části. Jednalo se o oblast ochrany obyvatelstva a oblast povodňové ochrany. Předpoklad, že výsledky z oblasti povodňové ochrany budou příznivější oproti výsledkům z oblasti ochrany obyvatelstva, se naplnil. Neočekávala jsem ovšem takové tragické výsledky. Z hlediska povodňové ochrany musíme předpokládat návaznost na úkoly v ochraně obyvatelstva, jako jsou varování, evakuace, popř. samotné nouzové přežití obyvatelstva. Starostové, uvolnění či neuvolnění, si při nástupu do veřejné funkce zřejmě neuvědomují obrovské množství povinností a zároveň zodpovědnost za své občany.

V předchozí kapitole můžeme vidět jednotlivé procentuální úspěšnosti správných odpovědí. Jak si můžeme všimnout, úspěšnost je, jak jsem již zmínila, velmi nízká. Na otázku č. 1, která zněla „Co se rozumí pod pojmem ochrana obyvatelstva?“, odpovědělo správně 48 % dotazovaných starostů. Z hlediska toho, že se jednalo o otázku, která měla respondenta uvést do dané problematiky, výsledek nedosáhl ani 50% úspěšnosti. V otázce č. 2, která zněla „Kdo je oprávněn rozhodnout o varování prostřednictvím sirén?“, odpovědělo správně 71 % dotazovaných starostů. Tato otázka zaznamenala vyšší procento úspěšnosti, ovšem téměř čtvrtina starostů by tuto povinnost nechalo pouze na OPIS HZS kraje. Na otázku č. 3, která zněla „Kdy můžeme slyšet signál „zkouška sirén“?“, odpovědělo správně 24 % dotazovaných starostů. Z pohledu ochrany obyvatelstva se se signálem „Zkouška sirén“ setkáváme nejčastěji. Starostové volili odpověď „každou první středu v měsíci“ nejčastěji, a tím vyloučili možnost, že v určitých případech tento signál nezazní. Z mého pohledu je to z důvodu malé četnosti těchto případů, proto není v tomto případě taková znalost. Na otázku č. 4, která zněla „Jak zní signál „Všeobecná výstraha“?“, odpovědělo 47 % dotazovaných starostů. Přestože se jedná o nejdůležitější varovný signál pro obyvatelstvo, hodně lidí (ne jenom starostů) neví, jak zní. Tato odpověď neměla ani 50% úspěšnost. Předpokládám, že kdyby zazněl signál „Všeobecná výstraha“, hodně lidí by ho nebralo v potaz, už jenom z důvodu jeho neznalosti. Otázka č. 5 zněla „Jaké prostředky jsou určeny

ke kolektivní ochraně?“. Tato otázka měla 62% úspěšnost. Respondenti v těchto odpovědích zapomínali na ochranné systémy podzemních dopravních staveb. Toto se dá odůvodnit tím, že jediným úkrytem tohoto typu je pražské Metro. Ve zkoumaném regionu tedy žádná taková stavba není. Dále dotazovaní opomíjeli improvizované úkryty, které nejspíše zaměňovali se stálými úkryty. Na otázku č. 6, která zněla „Které orgány jsou kompetentní pro řízení evakuace?“, odpovědělo správně 38 % dotazovaných starostů. Dotazovaní nejčastěji volili odpověď „pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko, starosta obce“. Starostové nejspíš předpokládali, že i oni sami jsou tímto orgánem. Tato skupina nevolila odpověď s možností přijímacího střediska, na kterou byla směřována otázka č. 7. Otázka zněla „Co je to přijímací středisko?“, kdy tato možnost byla zvolena 38 % dotazovaných starostů. Starostové pro tuto možnost volili nejčastěji možnost „jakékoliv zařízení, které zajišťuje přijímání evakuovaných osob z míst postižených mimořádnou událostí a poskytuje nouzové přežití obyvatelstvu“. Starostové nejspíše předpokládali, že se může jednat o jakékoliv zařízení, přičemž přijímací středisko musí být označeno mezinárodním znakem CO, popř. nápisem „Přijímací středisko“. Na otázku č. 8, která zněla „Má starosta obce povinnost zřídit si krizový štáb?“, odpovědělo pouhých 14 % dotazovaných starostů. Málokterý starosta zřejmě ví, že pro obec je možnost, nikoli povinnost, zřídit si krizový štáb jako svůj pracovní orgán. Nejvíce dotazovaní uváděli odpověď, že možnost zřídit si krizový štáb obce zákon neuvádí, někteří naopak – že jim to zákon ukládá za povinnost. Na otázku č. 9, která zněla „Jaká opatření zahrnuje nouzové přežití?“, a zároveň poslední otázku v první části, odpovědělo správně 38 % dotazovaných starostů. Tyto odpovědi byly vcelku vyrovnané. Více jak polovina starostů by mezi tato opatření nevolila humanitární pomoc obyvatelstvu. Průměrná znalost starostů v této části „ochrana obyvatelstva“ je 42 %.

Druhá část dotazníkového šetření začíná otázkou č. 10, která zní „Co je to povodeň?“. Zároveň se jedná o otázku uvádějící do dané problematiky. Na tuto otázku odpovědělo správně 81 % dotazovaných starostů. V této otázce je vidět, že povědomí starostů o povodních je větší než o samotné ochraně obyvatelstva. Na otázku č. 11, která zněla „Jak zákon o vodách rozděluje povodně?“, odpovědělo správně 57 % dotazovaných. Nižší procento úspěšnosti než u předchozí otázky prisuzují tomu, že tito starostové neřeší problémy se zvláštními povodněmi. Setkávají se tedy převážně s přirozenými povodněmi. Tuto možnost ne zvolili pouze 3 dotazovaní. Další dvě otázky se zabývají

problematikou vyhlášení stupňů povodňové aktivity. Na otázku č. 12, která zněla „Kdo vyhláší I. stupeň povodňové aktivity v období povodní?“, odpovědělo pouze 10 % dotazovaných starostů. Málokterý člověk, tudíž nejen starosta, ví, že I. SPA není vyhlášen, ale pouze nastává. Proto na tuto otázku dotazovaní odpovídali „příslušný povodňový orgán“, přičemž tento orgán vyhláší II. SPA a III. SPA. Na to navazuje otázka č. 13, která zněla „Kdo vyhláší II. stupeň povodňové aktivity v období povodní?“. Dotazovaní starostové měli 100% úspěšnost v této otázce, kdy volili možnost „příslušný povodňový orgán“. Soudím tak z toho důvodu, že se tito starostové již se situací, která vyžadovala vyhlášení II. SPA, setkali. Na otázku č. 14, která zněla „Co se rozumí pod pojmem záplavové území?“, odpovědělo správně 72 % dotazovaných starostů. Jedná se o otázku, která zaznamenala vyšší úspěšnost. Tato území jsou zaznamenávána v povodňových programech, do kterých mají starostové, jakožto předsedové povodňových komisí, přístup. V otázce č. 15, která zněla „Co jsou to povodňová opatření?“, byla úspěšnost dotazovaných starostů pouze 33%. V nejčastěji volené možnosti starostové přisuzovali povodňovým opatřením také opatření preventivní. Tato opatření ovšem zákon o vodách neuvádí. Na otázku č. 16, která zněla „Kdo zajišťuje předpovědní povodňovou službu?“, odpovědělo správně 85 % dotazovaných starostů. Tato otázka tedy zaznamenala vysokou úspěšnost. Většina dotazovaných zde volila jako správnou možnost „Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci se správci povodí“, kdy ČHMU je orgán, pracující s informacemi o vývoji počasové situace. Ve Velké Británii pro tuto možnost funguje služba, kdy občanům, registrovaným v místním systému, přichází po předpovědích varovná informace o blížící se, nebo již nastalé povodňové situaci (Prepare for flooding, 2017). Dále pro problematiku povodní fungují ve Velké Británii tzv. „The blue pages“, které informují občany o informacích o povodních a o různých opatřeních při povodni (The Blue Pages; 2015). Na otázku č. 17, která zněla „Kdo zabezpečuje hlášenou povodňovou službu?“, odpovědělo správně pouhých 42 % dotazovaných starostů. Starostové zjevně zapomínali na možnost, že jako hlášená povodňová služba mohou fungovat také ostatní účastníci ochrany před povodněmi, kterými jsou např. správci povodí. Jedná se o takové orgány, které mají větší znalost o samotném povodí nebo vodním toku nacházejícím se na územním obvodu obcí. Na poslední otázku z 2. části dotazníkového šetření, která zněla „Kdo je předsedou povodňové komise obce?“, odpověděli dotazovaní starostové se 100% úspěšností. Tak vysokou úspěšnost přisuzují

tomu, že starostové mají s povodněmi a jejím následným řešením zkušenosti, tudíž znají svoji roli v povodňové komisi obce. Průměrná znalost starostů v této části „povodňová ochrana“ je 64 %.

Pro dílčí části dotazníkového šetření jsem stanovila procentuální úspěšnost 50 % na každou oblast zvlášť. První část podle mého názoru dopadla velice tragicky. Procentuální úspěšnost této části je pouhých 22 %. Procentuální úspěšnost druhé části je 67 %. Při porovnání těchto dvou částí je zřejmé, že neuvolnění starostové se daleko více orientují v oblasti povodňové ochrany, kdy bylo dosaženo hranice stanoveného procentuálního úspěchu.

Do celkového hodnocení úspěšnosti počítám otázky z obou částí, tedy otázky 1 – 18. **Procentuální úspěšnost se pohybuje pouze kolem 33 %**, což je tragicky nedostačující. Z celkového pohledu se našly takové otázky, na které starostové odpověď znali. Těchto otázek bylo ovšem málo. Odpověď na výzkumnou otázku „Jaká je informovanost neuvolněných starostů obcí v regionu Havlíčkobrodsko v ochraně obyvatelstva?“ byla prostřednictvím dotazníkového šetření prokázána jako nedostatečná.

Z důvodu prokázané neinformovanosti neuvolněných starostů v oblasti ochrany obyvatelstva bych navrhovala provádění různých školících hodin. Neuvolnění starostové jsou časově vytíženi, protože chodí do svého zaměstnání. Nesmí se ovšem zapomínat, že neuvolněný starosta má stejné povinnosti jako starosta uvolněný. Dále je důležité zohlednit dobu působení ve funkčním období. Proto bych ráda navrhla zpracování metodických materiálů pro neuvolněné starosty. Tyto materiály by měly být pro neuvolněné starosty kdykoli volně dostupné pro jejich nastudování. Dalším návrhem je vytvoření e-learningových kurzů. Tyto kurzy by měli starostové absolvovat při nástupu do veřejné funkce starosty. Tímto návrhem je zajištění automatické zpětné vazby pro zadavatele kurzu, a tudíž alespoň nějaká osvěta do dané problematiky.

7 Závěr

Tato bakalářská práce s názvem „Informovanost neuvolněných starostů obcí v regionu Havlíčkobrodsko v ochraně obyvatelstva“ měla za cíl zjistit informovanost neuvolněných starostů v oblasti ochrany obyvatelstva. V této bakalářské práci jsem se zaměřila na dvě základní oblasti – oblast ochrany obyvatelstva a oblast povodňové ochrany.

Teoretickou částí bakalářské práce jsem uvedla do dané problematiky, nejprve prostřednictvím zákona o obcích, kde jsem definovala základní pojmy, jako obec, starosta obce nebo obecní úřad. Dále jsem se zabývala rozbořem zákona o IZS, kde jsem vymezila mezi základní pojmy mimořádnou událost nebo ochranu obyvatelstva. Na následujících stránkách jsem se pustila do rozboru jednotlivých oblastí v rámci ochrany obyvatelstva. Mezi tyto oblasti spadá například varování a informování obyvatelstva, ukrytí obyvatelstva, evakuace obyvatelstva či nouzové přežití obyvatelstva. Na oblast ochrany obyvatelstva navazuje část pojednávající o povodňové ochraně, kde jsem vymezila základní pojmy jako povodeň či povodňové stupně. Nezapomněla jsem rozebrat také povodňový orgán obce a povodňové plány obcí. Poslední část teoretické části je věnována požární ochraně, zejména jednotce sboru dobrovolných hasičů obce.

Prostřednictvím kvalitativního výzkumu mezi neuvolněnými starosty v havlíčkobrodském regionu jsem zjistila, že znalosti z oblasti ochrany obyvatelstva jsou na velmi nízké úrovni. Dalším poznatkem tohoto výzkumu je, že z hlediska dvou zkoumaných oblastí mají starostové více informací, a zároveň větší přehled, v oblasti povodňové ochrany. Je to zvláštní, protože tyto dvě oblasti se vzájemně prolínají. Na základě zjištěných, ne příliš příznivých, výsledků po provedení dotazníkového šetření jsem poznamenala některé návrhy na zlepšení informovanosti a znalosti starostů obcí v oblasti ochrany obyvatelstva. V dnešní době sice existují různé materiály a příručky pro starosty, jak se zachovat při mimořádných událostech. Jako takové jsou sice k dostání, ale záleží pouze na dobrovolnosti starostů, zda si je sami prostudují.

8 Seznam použitých zdrojů

1. ADAMEC, Vilém. *Ochrana před povodněmi a ochrana obyvatelstva*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2012. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-118-7.
2. *Český hydrometeorologický ústav: voda* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-03-07]. Dostupné z: portal.chmi.cz
3. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I), přijatý v Ženevě dne 8. června 1977. Čl. 61. In: Sbíрка zákonů České a Slovenské federativní republiky, publikováno sdělením Ministerstva zahraničních věcí dne 23. května 1991, částka 35, s. 801-36. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=168/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
4. Flooding and extreme weather: Prepare for flooding. In: *GOV.UK* [online]. Government Digital Service, 2017 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/prepare-for-flooding/future-flooding>
5. HAMPLOVÁ, Jana. *Profesionální zastupitel*. Mohelnice, 2002. Dostupné také z: <http://www.hamplova.cz/>
6. Havlíčkovobrodsko. In: *Má vlast* [online]. ©2007 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.mavlast.cz/>
7. HORÁK, Rudolf, Lenka DANIELOVÁ, Ludvík JUŘÍČEK a Ladislav ŠIMÁK. *Zásady ochrany společnosti*. Ostrava: Key Publishing, s.r.o., 2015. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-236-5.
8. HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-096-3.
9. Informování obyvatelstva. In: *Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje* [online]. 2013 [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <http://www.firebrno.cz/informovani-obyvatelstva>

10. Jak zní siréna. In: *Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje* [online]. 2014 [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <http://www.firebrno.cz/jak-zni-sirena>
11. KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.
12. KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. *Ochrana obyvatelstva*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-134-7.
13. MARTÍNEK, Bohumír. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: příručka pro učitele základních a středních škol*. Vyd. 2., opr. a rozš. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80-866-4008-6.
14. MIKA, Otakar J., Pavel ZAHRADNÍČEK a Miloš ZEMAN. *Ochrana obyvatelstva: malé kompendium ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. Jihlava: Vysoká škola polytechnická, 2012. ISBN 978-80-87035-67-2.
15. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta*. Vydání první. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.
16. Organizace povodňové ochrany v ČR: Povodňové plány. In: *dPP ČR: Povodňový plán České republiky*[online]. Praha 10: MŽP ČR, ©2006-2016 [cit. 2016-11-22]. Dostupné z: http://www.dppcr.cz/html_pub/c_povodnove_plany.htm
17. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky č. 10/2010 Sb., k realizaci opatření nouzového přežití obyvatelstva v působnosti Hasičského záchranného sboru České republiky*. In: SIAŘ generálního ředitele HZS ČR, 2010, ročník 2010, částka 10.
18. *Příručka pro školení starostů*. Praha: MV - GR HZS ČR, 2015. Dostupné také z: www.hzscr.cz/soubor/prirucka-starostove-2015-pdf.aspx
19. ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního

- inženýrství, 2007. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-007-4.
20. ŠTĚTINA, Jiří et al. *Medicína katastrof a hromadných neštěstí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-716-9688-9.
21. *The Blue Pages: The UK's leading independent flood directory* [online]. SHEPHERD, Tom. Worcestershire, 2015 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://www.nationalfloodforum.org.uk/bluepages/>
22. *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému*. In: Sbíрка zákonů České republiky, 2001, ročník 2001, částka 127, s. 7447-64. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=328/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
23. *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva*. In: Sbíрка zákonů České republiky, 2002, ročník 2002, částka 133, s. 7730-46. ISSN 859144913301202. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=380/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
24. *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)*. In: Sbíрка zákonů České republiky, 2000, ročník 2000, částka 38, s. 1738-64. ISSN 859144903801000. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
25. *Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně*. In: Sbíрка zákonů České republiky, 1985, ročník 1985, částka 34, s. 674-91. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=133/1985&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

26. *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*. In: Sbíрка zákonů České republiky, 2000, ročník 2000, částka 73, s. 3461-74. ISSN 859144907301100. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=239/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
27. *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)*. In: Sbíрка zákonů České republiky, 2000, ročník 2000, částka 73, s. 3475-87. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=240/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
28. *Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. In: Sbíрка zákonů České republiky, 2000, ročník 2000, částka 73, s. 3557-67. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=250/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
29. *Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)*. In: Sbíрка zákonů České republiky, 2001, ročník 2001, částka 98, s. 5617-66. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=254/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
30. ZPĚVÁK, Aleš. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2014. ISBN 978-80-7452-044-0.

9 Přílohy

Příloha 1: Dotazník pro neuvolněné starosty v regionu Havlíčkovobrodsko

Informovanost neuvolněných starostů v regionu Havlíčkovobrodsko v ochraně obyvatelstva

Dobrý den,

jmenuji se Iveta Gryčová a jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kde studuji obor Ochrana obyvatelstva se zaměřením na chemické, biologické, radiologické a jaderné noxy a výbušniny. Provádím výzkum informovanosti neuvolněných starostů v ochraně obyvatelstva v našem regionu, který je součástí mé bakalářské práce. Tímto bych Vás chtěla požádat o pár minut Vašeho času k vyplnění tohoto dotazníku.

Blok A: Ochrana obyvatelstva

Co se rozumí pod pojmem ochrana obyvatelstva?

- a) varování, ukrytí, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva, boj s požáry
- b) varování a vyrozumění, ukrytí, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva, zatemňování
- c) varování a informování obyvatelstva, vyrozumění, ukrytí, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva, dekontaminace
- d) ukrytí, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva, záchranné práce

Kdo je oprávněn rozhodnout o varování obyvatelstva prostřednictvím sirén?

- a) OPIS HZS kraje
- b) hejtman, bezpečnostní rada kraje
- c) starosta obce, popř. rada obce
- d) OPIS HZS kraje, starosta obce, velitel zásahu

Kdy můžeme slyšet signál „zkouška sirén“?

- a) každou středu v měsíci
- b) každou první středu v měsíci
- c) každou první středu v měsíci (může být celostátně zrušena např. při státním svátku, státním smutku, při vyhlášení některého krizového stavu,...)
- d) každou první středu v měsíci bez výjimek

Jak zní signál „Všeobecná výstraha“?

- a) kolísavý tón sirény o délce 60 sekund
- b) nepřerušovaný tón sirény o délce 120 sekund
- c) kolísavý tón sirény o délce 140 sekund
- d) přerušovaný tón sirény o délce 120 sekund

Jaké prostředky jsou určeny ke kolektivní ochraně?

- a) stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty, improvizované úkryty
- b) stálé tlakové úkryty, improvizované úkryty
- c) stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty a ochranné systémy podzemních dopravních staveb
- d) stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty, ochranné systémy podzemních dopravních staveb, improvizované úkryty

Které orgány jsou kompetentní pro řízení evakuace?

- a) evakuační středisko a přijímací středisko
- b) pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko, přijímací středisko
- c) pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko, přijímací středisko, bezpečnostní rada obce, popř. ORP
- d) pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko, starosta obce

Co je to přijímací středisko?

- a) zařízení označené nápisem, popř. mezinárodně platným rozeznávacím znakem CO, který zajišťuje informování evakuovaných osob o probíhajících opatřeních
- b) zařízení označené nápisem, popř. mezinárodně platným rozeznávacím znakem CO, který zajišťuje příjem a přerozdělení evakuovaných, první zdravotnickou pomoc a informování kompetentních orgánů a evakuovaných občanů.
- c) jakékoliv zařízení, které zajišťuje přijímání evakuovaných osob z míst postižených mimořádnou událostí a poskytuje nouzové přežití obyvatelstva
- d) zařízení, zajišťující příjem raněných evakuovaných osob, poskytnutí první zdravotnické pomoci a následný převoz do zdravotnického zařízení

Má starosta obce povinnost zřídit si krizový štáb?

- a) ne, pouze na základě vlastního uvážení
- b) ano, na základě zákona
- c) ano, na základě nařízení krajského úřadu
- d) ne, zákon tuto možnost neuvádí

Jaká opatření zahrnuje nouzové přežití?

- a) ubytování, zásobování základními potravinami a pitnou vodou, dodávky energií, základní služby obyvatelstvu, organizování humanitární pomoci
- b) ubytování, zásobování základními potravinami a pitnou vodou, základní služby obyvatelstvu, dodávky energií
- c) ubytování, zásobování základními potravinami a pitnou vodou
- d) ubytování, zásobování základními potravinami a pitnou vodou, dodávky energií a organizování humanitární pomoci

Blok B: Povodňová ochrana

Co je to povodeň?

- a) trvalé zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škodu
- b) přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škodu

c) přechodné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku

d) dlouhodobé zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda zaplavuje území mimo koryto vodního toku

Jak zákon o vodách rozděluje povodně?

a) přírodní a umělé

b) přirozené a zvláštní

c) přirozené a umělé

d) přírodní a zvláštní

Kdo vyhláší I. stupeň povodňové aktivity v období povodní?

a) Český hydrometeorologický ústav

b) správce povodí

c) příslušný povodňový orgán

d) nikdo, I.SPA nastává při nebezpečí přirozené povodně

Kdo vyhláší II. stupeň povodňové aktivity v období povodní?

a) příslušný povodňový orgán

b) správce povodí

c) Český hydrometeorologický ústav

d) nikdo, II. SPA nastává při vylití vody z koryt řek

Co se rozumí pod pojmem záplavové území?

a) jakékoli území, která jsou při výskytu povodně zaplavena vodou

b) administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou

c) území v okolí vodních toků, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou

d) obydlená zóna, která je při výskytu povodně zaplavena vodou

Co jsou to povodňová opatření?

- a) přípravná opatření, opatření prováděná při nebezpečí povodně, za povodně a opatření prováděná po povodni
- b) preventivní opatření, přípravná opatření, opatření prováděná při nebezpečí povodně, za povodně a opatření prováděná po povodni
- c) preventivní opatření, opatření prováděná za povodně a opatření prováděná po povodni
- d) přípravná opatření, opatření prováděná za povodně, opatření prováděná po povodni a obnova území po povodni

Kdo zajišťuje předpovědní povodňovou službu?

- a) Hasičský záchranný sbor kraje
- b) Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci s HZS kraje
- c) Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci se správcí povodí
- d) osoby pověřené povodňovým plánem

Kdo zabezpečuje hlášenou povodňovou službu?

- a) povodňové orgány obcí, povodňové orgány pro správní obvody ORP a ostatní účastníci ochrany před povodněmi (např. správce povodí,...)
- b) povodňové orgány obcí a povodňové orgány pro správní obvody ORP
- c) Hasičský záchranný sbor kraje na základě požadavků Českého hydrometeorologického ústavu
- d) Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci se správcí povodí

Kdo je předsedou povodňové komise obce?

- a) zástupce správce povodí
- b) starosta obce
- c) člen jednotky sboru dobrovolných hasičů obce
- d) příslušník Hasičského záchranného sboru kraje

10 Seznam obrázků a tabulek

Obrázek 1 Signál "Všeobecná výstraha"	14
Obrázek 2 Znalost pojmu ochrana obyvatelstva (k otázce č. 1)	31
Obrázek 3 Rozhodnutí o varování obyvatelstva prostřednictvím sirén (k otázce č. 2) ..	32
Obrázek 4 Signál "Zkouška sirén" (k otázce č. 3)	33
Obrázek 5 Signál "Všeobecná výstraha" (k otázce č. 4).....	34
Obrázek 6 Prostředky určené ke kolektivní ochraně (k otázce č. 5).....	35
Obrázek 7 Orgány pro řízení evakuace (k otázce č. 6).....	36
Obrázek 8 Přijímací středisko (k otázce č. 7)	37
Obrázek 9 Krizový štáb obce (k otázce č. 8)	38
Obrázek 10 Opatření nouzového přežití obyvatelstva (k otázce č. 9)	39
Obrázek 11 Pojem povodeň (k otázce č. 10)	40
Obrázek 12 Rozdělení povodní (k otázce č. 11).....	41
Obrázek 13 I. stupeň povodňové aktivity (k otázce č. 12)	42
Obrázek 14 II. stupeň povodňové aktivity (k otázce č. 13)	43
Obrázek 15 Pojem záplavové území (k otázce č. 14)	44
Obrázek 16 Povodňová opatření (k otázce č. 15)	45
Obrázek 17 Předpovědní povodňová služba (k otázce č. 16)	46
Obrázek 18 Hlásná povodňová služba (k otázce č. 17)	47
Obrázek 19 Předseda povodňové komise obce (k otázce č. 18).....	48
Tabulka 1 Schéma povodňových orgánů.....	23

11 Seznam zkratek

HZS kraje	hasičský záchranný sbor kraje
IZS	integrovaný záchranný systém
JSDHO	jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
JSVV	jednotný systém varování a vyrozumění
KS	krizová situace
MU	mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
MV - GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra - Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky
ORP	obec s rozšířenou působností
PaPFO	právnícká a podnikající fyzická osoba
SPA	stupeň povodňové aktivity